

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Факультет землевпорядкування та туризму

Кафедра земельного кадастру

Кваліфікаційна робота

ОС «Магістр»

**на тему: «Застосування даних кадастру при встановленні
земельних сервітутів»**

Виконав: студент ЗВ-6

Спеціальності

193 «Геодезія та Землеустрій»

Колодницький Ігор Зіновійович

Керівник: Шпик Н. Р.

Рецензент: Курбецький С. М.

Дубляни 2024

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет землевпорядкування та туризму
Кафедра земельного кадастру

Освітній ступень _____

Напрямок підготовки _____

(шифр і назва)

Спеціальність _____

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
земельного кадастру

(підпис)

д.е.н., проф. Таратула Р.Б.

“ ____ ” _____ 202__ року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) _____

керівник проекту (роботи) _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом вищого навчального закладу від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи) _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

_____ 5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата		Відмітка про виконання
		завдання видав	завдання прийняв	
З охорони навколишнього середовища				
З охорони праці та захисту населення				

7. Дата видачі завдання “ ____ ” _____ 202__ року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Отримання завдання (складання програми, підготовка плану пояснювальної записки та картографічних матеріалів для дипломної роботи). Вивчення рекомендованої літератури за темою ДР. Написання аналітичного огляду. Вивчення об'єкту. Аналіз існуючого стану об'єкту дослідження.		
2	Розробка перспективного рішення та його обґрунтування (написання перспективної частини; виготовлення планової основи для основного варіанту роботи).		
3	Розробка та обґрунтування пропозицій щодо реалізації роботи. Розробка питань з охорони праці та захисту населення. Розробка питань з охорони природи написання економічної частини роботи, висновків і пропозицій з реалізації роботи. Кінцеве редагування пояснювальної записки, оформлення кінцевого варіанту роботи та інших графічних матеріалів, які представляються до захисту в ЕК.		
4	Кінцеве оформлення дипломної роботи (здача пояснювальної записки керівнику ДР, виправлення його зауважень; проведення антиплагіатної перевірки, здача ДР на рецензування, кінцеве оформлення ілюстративних матеріалів, таблиць).		
5	Підготовка до захисту в ЕК. Попередній захист на випускній кафедрі (написання доповіді й погодження її з керівником ДР, виправлення зауважень у графічній частині).		

Студент _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

УДК 351:349.4(477)

Застосування даних кадастру при встановленні земельних сервітутів. Кафедра земельного кадастру. – Колодницький І. З. Дубляни, Львівський національний університет природокористування, 2023 р.

70 с. текстової частини, 3 таблиці, 6 рисунків, 46 джерел бібліографічного списку, 6 додатків.

Дана тематика є актуальною на сьогоднішній день з декількох причин.

По-перше, для ефективного використання земельних ресурсів важливо враховувати, що земельні сервітути надають можливість розширити права на користування земельними ділянками для конкретних цілей, таких як будівництво доріг, комунікацій, видобуток корисних копалин та інше. Таким чином, використання інформації з кадастру стає ключовим, оскільки воно дозволяє розуміти структуру власності земель, їх просторове розміщення, наявність або відсутність обмежень щодо їх використання.

По-друге, достовірні дані кадастру є важливим елементом для забезпечення правової чистоти при встановленні сервітутів. Доступ до актуальних та достовірних даних кадастру сприяє зменшенню можливості конфліктів між власниками землі та тими, хто отримує право на встановлення сервітутів.

По-третє, використання даних кадастру при встановленні земельних сервітутів є ключовим для розвитку інфраструктури. Це може включати в себе будівництво доріг, ліній електропередач, водопостачання та інші об'єкти, які покращують економічний розвиток та якість життя населення громади. Також сьогодні, з інтенсивним розвитком інформаційних технологій, можна більш точно визначити межі земель, контролювати використання територій та забезпечувати ефективність управління земельними ресурсами, в тому числі, при встановленні сервітутів.

Отже, тема кваліфікаційної роботи має велике значення для ефективного управління земельними ресурсами, правової чистоти та стимулювання соціально-економічного розвитку. Окрім цього кваліфікаційна робота містить розділи з охорони праці та охорони навколишнього природного середовища.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗЕМЕЛЬНИХ СЕРВІТУТІВ.....	8
1.1. Базові поняття та правова сутність земельного сервітуту.....	8
1.2. Законодавча база встановлення та використання земельних сервітутів..	14
Розділ 2. АНАЛІЗ КАДАСТРОВИХ ДАНИХ	18
2.1. Роль кадастрових даних у процесі визначення земельних сервітутів.....	18
2.2. Геоінформаційні системи та технології, які використовуються для роботи з кадастровою інформацією.....	21
Розділ 3. ЗАСТОСУВАННЯ КАДАСТРОВИХ ДАНИХ ПРИ ВСТАНОВЛЕННІ ЗЕМЕЛЬНИХ СЕРВІТУТІВ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «РАДЕХІВСЬКИЙ ЦУКОР» ДЛЯ ПРОКЛАДАННЯ ТРУБОПРОВОДУ	26
3.1. Складання технічної документації із землеустрою.....	26
3.2. Реєстрація нових відомостей у земельному кадастрі.....	37
3.3. Оцінка та обґрунтування впливу якості та наявності кадастрових даних на ефективність встановлення земельних сервітутів.....	39
3.4. Практичні рекомендації щодо поліпшення використання кадастрових даних у встановленні земельних сервітутів.....	41
Розділ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	43
Розділ 5. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	51
ВИСНОВКИ.....	57
БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК.....	59
ДОДАТКИ.....	64

ВСТУП

Земельні ресурси, станом на сьогодні, є домінуючою складовою в екології та особливим предметом розгляду земельного права. Ця актуальність зумовлена соціально-економічним розвитком і особливого значення набула з початком повномасштабної війни на території України.

Однією з ключових складових визначення та реалізації земельних сервітутів є використання даних кадастру. Кадастрові дані, які включають в себе інформацію про власників та користувачів земель, про межі земельних ділянок, географічні координати та інші атрибути, стають невід'ємною частиною процесу встановлення та управління земельними сервітутами. Їх використання дозволяє забезпечити точність, юридичну чистоту та прозорість у регулюванні земельних відносин.

У кваліфікаційній роботі описано роль кадастрових даних у процесі визначення земельних сервітутів, застосування кадастрових даних при встановленні земельних сервітутів на прикладі ТОВ «Радехівський цукор» для прокладання трубопроводу на землях приватної власності.

Задання кваліфікаційної роботи:

- дослідити чинний законодавчий фреймворк, що регулює встановлення та використання земельних сервітутів;
- проаналізувати якість та наявність кадастрових даних, що використовуються при встановленні земельних сервітутів;
- визначити роль кадастрових даних у процесі визначення земельних сервітутів;
- розробити практичні рекомендації щодо поліпшення використання кадастрових даних у встановленні земельних сервітутів.

Отже, сучасна урбанізація та інтенсивний розвиток економіки призводять до зростання потреби у земельних ресурсах для різноманітних цілей, таких як прокладання та експлуатації ліній електропередачі, електронних комунікаційних мереж, трубопроводів, інших лінійних комунікацій, для розміщення тимчасових споруд (малих архітектурних форм); будівництва та розміщення об'єктів

нафтогазовидобування, а також для реалізації інших комерційних та соціальних проектів. У зв'язку з цим, встановлення земельних сервітутів стає актуальною стратегічною задачею для забезпечення ефективного використання земель, збереження цілісності землекористування та охорони природного середовища.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗЕМЕЛЬНИХ СЕРВІТУТІВ

1.1. Базові поняття та правова сутність земельного сервітуту

Поняття сервітуту має давню історію, і його коріння можна відстежити в різних цивілізаціях. Термін «сервітут» походить від латинського слова «servitus», що означає «служба» або «обов'язок». У римському праві, сервітут вказував на обмеження або права, які виникали між двома сусідніми земельними ділянками.

В римському праві сервітути включали різноманітні права та обов'язки, пов'язані з використанням землі. Це може бути право проходження через чужу землю, право витягування води з чужого джерела, або право вигулювати худобу. Засновані на звичаях та потребах сусідських відносин, римські сервітути стали частиною римського цивільного права [20].

Під час середньовіччя в Європі, поняття сервітуту залишалось частиною земельних відносин, де основними одиницями були феодальні володіння. Феодали володіли землею, і сервітути визначали права та обов'язки селян та інших суб'єктів у використанні цієї землі. У XVIII столітті, під впливом ідей Просвітництва, погляди на власність та права індивіда почали змінюватися. Земельні відносини та сервітути стали більш формалізованими та регульованими законами.

У сучасному праві, сервітут визначається як обмеження права власності одного земельного власника на користь іншого. Сучасні закони часто регулюють умови виникнення, обмеження та припинення сервітутів.

Основні поняття, пов'язані зі земельним сервітутом, включають:

1. Власник землі (сервітутодавець): особа або організація, якій належить власність на земельну ділянку, що може бути обтяжена сервітутом.

2. Земельний сервітутодавець (господар): особа або організація, яка володіє або користується землею та надає право користування часткою цієї землі іншій особі чи організації.

3. Земельний сервітутодержатель (користувач) або сервітуарій: особа або організація, яка користується правом земельного сервітуту і використовує частину землі власника для визначених цілей.

4. Ціль земельного сервітуту: певна мета або призначення, для якого надається земельний сервітут. Це може бути будівництво доріг, водопровідних труб, електроліній, видобуток корисних копалин та інше.

5. Термін дії сервітуту: зазначений період часу, протягом якого сервітут є чинним. Термін може бути фіксованим або залежати від виконання певних умов.

6. Обтяження землі: факт накладання обмежень на право власності на землю через встановлення земельного сервітуту. Обтяження може виникнути за згодою власника або в силу рішення суду.

7. Юридичні процедури: законодавчі та правові кроки, які необхідно виконати для встановлення, зміни або скасування земельного сервітуту.

8. Відшкодування: винагорода або компенсація, яку може отримати власник землі від користувача сервітуту в обмін на обмеження використання землі.

Право земельного сервітуту визначено у Земельному Кодексі України, Глава 16 Право земельного сервітуту.

Відповідно до ст. 98 Земельного Кодексу України, право земельного сервітуту - це право власника або землекористувача земельної ділянки чи іншої заінтересованої особи на обмежене платне або безоплатне користування чужою земельною ділянкою (ділянками) [17].

Згідно зі статтею 100 Земельного кодексу України сервітут може бути встановлений договором, законом, заповітом або рішенням суду. Сервітут може належати власникові (володільцеві) сусідньої земельної ділянки, а також іншій конкретно визначеній особі (особистий сервітут).

Земельний Кодекс України визначає, що право земельного сервітуту виникає після його державної реєстрації в порядку, встановленому для державної реєстрації прав на земельну ділянку відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень».

Види земельних сервітутів, які можуть бути встановлені, визначені ст. 99 Земельного Кодексу України.

Власники або землекористувачі земельних ділянок чи інші зацікавлені особи можуть вимагати встановлення таких земельних сервітутів:

- право проходу та проїзду на велосипеді;
- право проїзду на транспортному засобі по наявному шляху;
- право на розміщення тимчасових споруд (малих архітектурних форм);
- право на будівництво та розміщення об'єктів нафтогазовидобування;
- право на розміщення об'єктів трубопровідного транспорту;
- право на користування земельною ділянкою для потреб дослідно-промислової розробки родовищ бурштину, інших корисних копалин загальнодержавного значення та/або видобування бурштину, інших корисних копалин загальнодержавного значення, за умови що при цьому не порушуються права землевласника, передбачені статтею 98 Земельного Кодексу України;
- право прокладання та експлуатації ліній електропередачі, зв'язку, трубопроводів, інших лінійних комунікацій;
- право прокладати на свою земельну ділянку водопровід із чужої природної водойми або через чужу земельну ділянку;
- право розміщення (переміщення, пересування) об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем;
- право відводу води зі своєї земельної ділянки на сусідню або через сусідню земельну ділянку;
- право забору води з природної водойми, розташованої на сусідній земельній ділянці, та право проходу до природної водойми;
- право поїти свою худобу із природної водойми, розташованої на сусідній земельній ділянці, та право прогону худоби до природної водойми;
- право прогону худоби по наявному шляху;
- право встановлення будівельних риштувань та складування будівельних матеріалів з метою ремонту будівель та споруд;
- право на будівництво та проходження інженерних, кабельних, трубопровідних мереж, необхідних для повноцінного функціонування індустріальних парків;
- право на будівництво, облаштування та утримання інженерно-

технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій;

– інші земельні сервітути.

Відповідно до ч. 4 ст. 101 Земельного Кодексу України та ч. 3 ст. 403 Цивільного Кодексу України власник або користувач земельної ділянки, щодо якої встановлений земельний сервітут, має право вимагати від осіб, в інтересах яких він встановлений, плату за його встановлення, якщо інше не передбачено законом.

Сервітут є самостійним речовим правом на земельну ділянку. Однак він не підлягає відчуженню окремо від неї. Тому сервітут не може бути предметом купівлі-продажу, застави та не може передаватися будь-яким способом особі, яка не є власником ділянки, для забезпечення користування якою його встановлено. У цьому розумінні сервітут має акцесорний характер щодо того права, в інтересах реалізації якого його встановлено [6].

Стаття 100 Земельного Кодексу України зазначає, що сервітут може бути встановлений договором, законом, заповітом або рішенням суду. За домовленістю сторін договір про встановлення земельного сервітуту може бути посвідчений нотаріально. Власник земельної ділянки також може встановити вимогу нотаріального посвідчення договору про встановлення земельного сервітуту та скасувати таку вимогу. Встановлення (скасування) вимоги є одностороннім правочином, що підлягає нотаріальному посвідченню. Така вимога є обтяженням речових прав на земельну ділянку та підлягає державній реєстрації в порядку, визначеному законом [17].

Оскільки договір про встановлення земельного сервітуту є юридичним документом, який надає право використовувати частину земельної ділянки (земельного комплексу) в інтересах власника іншої земельної ділянки, то варто відмітити, що в залежності від мети та цілі сервітуту, потрібно передбачити усі можливі права, що будуть надані сервітуарію.

Основні особливості такого договору можуть варіюватися, проте основні елементи включають:

1. Сторони договору: договір має визначати сторони, які укладають угоду – власника земельної ділянки, яка надає сервітут, і користувача сервітуту, який отримує право користування частиною чужої земельної ділянки.

2. Опис земельної ділянки: детально вказується межа та обсяг земельної ділянки, на яку надається сервітут.

3. Тривалість та умови сервітуту: договір повинен визначати строк дії сервітуту та можливі умови, за яких він може бути припинений чи змінений.

4. Ціль використання: договір повинен чітко вказувати ціль використання земельної ділянки, на яку надається сервітут. Це може бути, наприклад, для проїзду, проходження комунікацій, чи інших конкретних потреб.

5. Відшкодування: у договорі може бути визначено, чи передбачається відшкодування для власника земельної ділянки за надання сервітуту.

6. Відповідальність за утримання: договір може містити положення про те, хто несе відповідальність за утримання земельної ділянки, на яку надається сервітут.

7. Порядок припинення сервітуту: договір визначає умови, за яких сервітут може бути відмінений або припинений.

8. Інші умови: договір може містити інші специфікації та умови, які сторони вважають необхідними.

Важливо відзначити, що юридичні аспекти договору про земельний сервітут можуть значно відрізнятися в залежності від конкретних правових норм і практик окремих ОТГ. Перед укладанням такого договору рекомендується звертатися до місцевого законодавства та отримувати правову консультацію.

Відповідно до статті 102 Земельного Кодексу України дія земельного сервітуту підлягає припиненню у випадках:

- поєднання в одній особі суб'єкта права земельного сервітуту, в інтересах якого він встановлений, та власника земельної ділянки;
- відмови особи, в інтересах якої встановлено земельний сервітут;
- рішення суду про скасування земельного сервітуту;
- закінчення терміну, на який було встановлено земельний сервітут;

- невикористання земельного сервітуту протягом трьох років;
- порушення власником сервітуту умов користування сервітутом.

На вимогу власника земельної ділянки, щодо якої встановлено земельний сервітут, дія сервітуту може бути припинена в судовому порядку у випадках:

- припинення підстав його встановлення;
- встановлення земельного сервітуту унеможливило використання земельної ділянки, щодо якої встановлено земельний сервітут, за її цільовим призначенням.

Встановити земельний сервітут на сусідній земельній ділянці може тільки власник або користувач іншої сусідньої земельної ділянки. Позовні вимоги інших осіб, зацікавлених у встановленні сервітуту на земельну ділянку, в судовому порядку задоволенню не підлягають. Не підлягають також задоволенню у судовому порядку вимоги щодо усунення перешкод у користуванні майном (земельною ділянкою) у випадку, коли власник сусідньої ділянки не вчиняє протиправних дій [17].

Якщо доступ до земельної ділянки ускладнено завдяки існуванню сусідньої земельної ділянки, особа має право вимагати саме встановлення сервітуту щодо такої сусідньої ділянки, а не вимагати усунути перешкоди в користуванні вашим майном, відповідно до статті 391 Цивільного кодексу України. Звернутись з вимогою щодо встановлення сервітуту можна тільки до власника або користувача сусідньої (суміжної) земельної ділянки. Вимоги до інших осіб також не будуть задоволені судом. Зверненню до суду з позовом щодо встановлення сервітуту має передувати письмове звернення до власника сусідньої земельної ділянки з пропозицією щодо укладення договору сервітуту. Якщо подати позов без такого звернення, суд також відмовить у задоволенні позову. За результатами розгляду справи, суд може встановити земельний сервітут тільки у випадку неможливості позивача задовольнити потреби щодо своєї земельної ділянки іншим способом. Якщо суд встановить, що неможливість нормально використовувати ділянку зумовлена діями самого позивача, суд відмовить в задоволенні позову [30].

Обґрунтування меж і площі, а також обов'язок виготовлення кадастрового

плану земельної ділянки, на яку необхідно встановити сервітут, покладається на позивача. Встановлений сервітут має враховувати витрати власника земельної ділянки по сплаті орендної плати, земельного податку згідно з підпунктом 14.1.147 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України. У рішенні суду має бути чітко вказано, який вид сервітуту встановлюється на суміжній земельній ділянці. Отже, обов'язковими умовами звернення до відповідного суду з позовом щодо встановлення сервітуту мають бути:

- підтвердження права власності або користування земельною ділянкою, яка потребує сервітуту на суміжній земельній ділянці;
- підтвердження факту звернення до власника чи користувача сусідньої земельної ділянки з письмовою пропозицією укласти договір сервітуту;
- підтвердження неможливості задовольнити свої потреби в інший спосіб, крім встановлення сервітуту.

Отже, для функціонування та злагодженої роботи користування чужою земельною ділянкою (ділянками) найкраще підходить право земельного сервітуту.

1.2. Законодавча база встановлення та використання земельних сервітутів

Законодавче регулювання земельних сервітутів є важливою складовою системи правових відносин у галузі земельних відносин. У цьому розділі розглядається законодавча база, яка визначає правові засади встановлення та використання земельних сервітутів в Україні. Аналіз цього аспекту є важливим для розуміння та визначення рамок, в яких функціонують земельні сервітути.

Розрізняють два види сервітутів у землеустрої: постійний та строковий. Постійний сервітут передбачає обслуговування земельної ділянки за допомогою іншої земельної ділянки на постійній основі, тоді як строковий сервітут передбачає нетривале використання земельної ділянки під конкретні види робіт.

Обидва види сервітутів регламентуються нормативно-правовими документами, до яких належать:

1. Земельний Кодекс України;

2. Закон України «Про землеустрій»;
3. Закон України «Про Державний земельний кадастр»;
4. Закон України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність»;
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 року №1051 «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру»;
6. Інші нормативні акти в сфері землеустрою, кадастру та топографо-геодезичних робіт.

Земельний кодекс визначає загальні принципи земельних відносин та встановлює правила використання землі. Він включає положення про порядок та умови встановлення земельних сервітутів, права та обов'язки власників (володільців) земельних ділянок та набувачів права сервітуту(ст.124-1).

Закон України «Про землеустрій», а саме п. 1) ст. 25 передбачає підготовку технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту, а її склад визначений ст.55-1 даного Закону.

Закон України «Про Державний земельний кадастр» передбачає включення інформації про наявність сервітутів у Державному земельному кадастрі. Також визначає ведення реєстру земельних прав, включаючи сервітуту, встановлює положення про проведення кадастрової оцінки, яка може враховувати вплив сервітутів на вартість земель, визначення розміру відшкодування наявних збитків чи плати за право обмеженого користування [13].

Весь законодавчий корпус, що визначає правові відносини землекористування, формує так звану ієрархічну структуру, в якій юридична вага залежить від місця та компетенції органу, відповідального за прийняття нормативного акту. Конституція України (рис. 1) має найвищу юридичну силу, від якої виходять інші правові документи. Завдяки їй приймаються закони, а вже вони, у свою чергу, визначають нормативно-правові акти, які їм підпорядковані. Ці нормативні акти можуть бути прийняті як органами державної влади (державні акти, акти суб'єктів держави, закони тощо), так і органами місцевого самоврядування. У сфері земельного управління, крім вже згаданих законодавчих

актів, важливе значення мають земельне право, нормативні угоди та угоди.

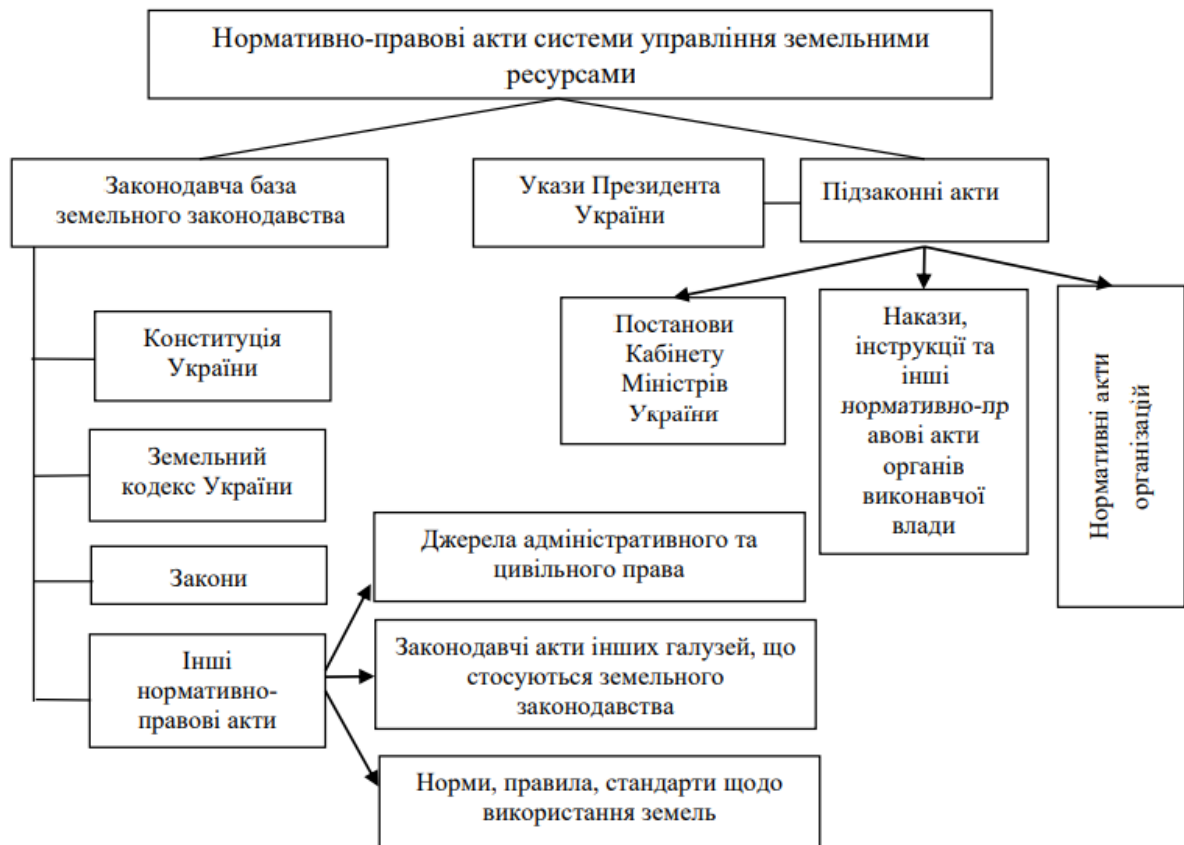

Рисунок 1 – Законодавча база системи управління земельними ресурсами

Важливо відзначити, що ієрархічна структура законодавчого корпусу визначає порядок застосування правових норм у сфері землекористування. Конституція України виступає основним документом, що має найвищу юридичну силу. Всі інші правові документи повинні відповідати їй і не суперечити її положенням.

На другому рівні ієрархії знаходяться закони, які приймаються на підставі Конституції. Законодавчий процес визначає правила землекористування, а також встановлює порядок ухвалення і зміни законів у цій галузі. Закони, у свою чергу, надають основу для створення нормативно-правових актів, які деталізують вимоги і правила земельного управління.

Окрему увагу слід звернути на те, що в сфері земельного управління значущу роль відіграють не лише національні рівні правові акти, але й регіональні та місцеві. Акти суб'єктів держави та органів місцевого самоврядування можуть

встановлювати специфічні вимоги та правила землекористування, враховуючи місцеві особливості та потреби [38].

У контексті земельного управління також слід враховувати земельне право, яке визначає власницькі та користувацькі права на земельні ділянки. Нормативні угоди та угоди в цій сфері можуть регламентувати питання використання та обігу земельних ресурсів, а також встановлювати умови їх передачі чи обміну.

Отже, система законодавства землекористування складається з ієрархічно впорядкованих документів, які визначають правові відносини в цій галузі та забезпечують їх відповідність конституційним принципам і загальним нормам законодавства.

Розділ 2. АНАЛІЗ КАДАСТРОВИХ ДАНИХ

2.1. Роль кадастрових даних у процесі визначення земельних сервітутів

Кадастрові дані відіграють ключову роль у процесі визначення та реалізації земельних сервітутів. Кадастрова інформація надає об'єктивні та перевірені дані про земельні ділянки, які можуть бути використані для встановлення обмежень та умов сервітутів.

Розглянемо детально деякі аспекти ролі кадастрових даних у процесі визначення земельних сервітутів.

Першим аспектом виступає наявність у кадастрових даних ідентифікаційних відомостей про земельні ділянки, включаючи їх межі, розташування та призначення. Ця інформація дозволяє чітко визначити об'єкти, на які можуть бути встановлені сервітути.

Ідентифікація земельних ділянок є важливою частиною земельного кадастру та взагалі системи обліку та управління земельними ресурсами. Цей процес включає в себе присвоєння унікальних ідентифікаторів та збір інформації про кожну конкретну земельну ділянку. Основні етапи ідентифікації земельних ділянок: присвоєння кадастрового номера, збір технічної та адміністративної документації, визначення меж, взаємодія з сусідніми ділянками тощо [13].

Другим аспектом є інформація про правовий статус земельних ділянок та їх власників. Кадастрові дані надають інформацію про фізичних осіб чи юридичних осіб, які є власниками земельних ділянок. Це важливо для точної ідентифікації тих, кого слід залучити до процесу встановлення сервітутів. Не менш важливою є інформація про права та обмеження, пов'язані з конкретними земельними ділянками, включаючи права власності, оренди, експлуатаційні права чи інші види правового володіння. Знання цих деталей важливо для визначення можливостей встановлення сервітутів. Крім основної інформації, такої як ім'я та правовий статус, кадастрові дані можуть містити контактну інформацію власників земельних ділянок. Це полегшує зв'язок із власниками для проведення переговорів чи отримання згоди на встановлення сервітутів.

До третього аспекту ми б віднесли дані щодо характеристики земельних

ділянок. Такі дані як рельєф, ґрунтові властивості, призначення та інші фактори, допомагають враховувати особливості території при встановленні сервітутів.

Важливою при встановленні земельних сервітутів виступає публічна інформація щодо обмеження на земельні ділянки, існуючі права, заборгованість тощо. Це може включати заборони на зміну призначення земель, особливі умови використання, а також інші обмеження, які можуть впливати на можливості встановлення сервітутів. Інформація про публічні обговорення та запити стосовно земельних ділянок може також бути доступною. Тут також потрібно враховувати думки місцевого населення, власників чи організацій, які вже взяли участь у подібних процесах. Обов'язковою складовою є інформація про стан довкілля, екологічні ризики та інші чинники безпеки. Оскільки це може впливати на придатність земельної ділянки для встановлення сервітуту та визначення додаткових умов.

Якщо при встановленні сервітутів передбачено компенсацію, то інформація про оцінку вартості земельних ділянок грає важливу роль у визначенні справедливого обсягу компенсації. Оцінка вартості земельних ділянок, яка включає в себе ринкові умови, географічні особливості, поточний стан ділянок та їх призначення, надає обґрунтовані підстави для визначення фінансових умов встановлення сервітуту. Ця інформація допомагає сторонам угоди і органам прийняття рішень зрозуміти реальну вартість земельних ресурсів, що використовуються для сервітуту, і забезпечує справедливий та економічно-обґрунтований процес визначення компенсацій [36].

Наступним аспектом ролі кадастрових даних у процесі визначення земельних сервітутів виступає інформація про межі та топографічні деталі, які можуть бути включені в кадастрові дані. Ця інформація про межі та топографічні деталі надає додатковий рівень точності та чіткості у визначенні об'єму та меж земельних сервітутів. Деталізація меж та топографічні особливості важливі з наступних поглядів: точне визначення розташування, врахування рельєфу та природніх особливостей, можливі взаємодії з сусідніми ділянками, геопросторовий аналіз, забезпечення геодезичної точності та інше.

Також варто зауважити, що кадастрові дані можуть бути інтегровані з геоінформаційними системами (ГІС), що дозволяє використовувати просторовий аналіз та візуалізацію для кращого розуміння земельних умов та планування сервітутів. Це забезпечує здатність аналізувати географічні відносини між земельними ділянками, визначати оптимальне розташування сервітутів та враховувати фактори середовища, що можуть вплинути на встановлення сервітуту.

Інтеграція з ГІС дозволяє проводити розширений аналіз просторових даних, враховуючи територіальні особливості, геологічні умови та інші фактори, які можуть впливати на ефективність та довгострокову стійкість сервітутів. Завдяки геоінформаційному підходу стає можливим визначення оптимальних параметрів сервітуту, а також аналіз взаємодії з існуючою інфраструктурою та природним середовищем [39].

ГІС дозволяють стейкхолдерам взаємодіяти з кадастровими даними у формі карт, що полегшує сприйняття інформації та прийняття управлінських рішень. Це особливо важливо в контексті встановлення сервітутів, оскільки розуміння просторових зв'язків може сприяти уникненню конфліктів, максимізації вигоди для всіх сторін та забезпеченню стійкості та тривалості земельних сервітутів.

Отже, роль кадастрових даних при встановленні земельних сервітутів виявляється критичною на кожному етапі цього процесу. Вони не лише надають інформацію про правовий статус власності та власників земельних ділянок, але і допомагають врахувати топографічні особливості, межі, обмеження та інші важливі фактори. Інтеграція з геоінформаційними системами дозволяє здійснювати комплексний просторовий аналіз, сприяючи ефективному та стійкому встановленню земельних сервітутів, яка враховує як правові, так і географічні аспекти земельної власності.

2.2. Геоінформаційні системи та технології, які використовуються для роботи з кадастровою інформацією

Геоінформаційні системи (ГІС) та супутникові технології в сучасному світі стали важливим інструментом для ефективного управління та аналізу кадастрової інформації. У контексті кадастрової роботи, ГІС є потужним інструментом для збору, аналізу та візуалізації географічної інформації. Основні принципи та функції роботи даних систем визначають їхню ефективність у розв'язанні завдань з розуміння просторових відносин та обробки географічних даних [40].

Усі функції геоінформаційних систем можна класифікувати у п'ять груп, зокрема перші три відносяться до традиційних функцій геоінформаційних технологій, тоді як останні дві є новими, розвинутими протягом останнього десятиліття.

1. Інформаційно-довідкова функція:

- створення та обслуговування банків просторово-координованої інформації, таких як цифрові атласи;
- розробка цифрових атласів, наприклад, Цифровий атлас світу (Delorme Mapping Systems, 1986);
- створення та управління банками даних систем моніторингу, таких як Глобальний ресурсний інформаційний банк даних (GRID) чи Геоінформаційна система CORINE країн Європейського Співтовариства.

2. Функція автоматизованого картографування:

- створення високоякісних загальногеографічних та тематичних карт, що відповідають сучасним стандартам;
- приклади реалізації цієї функції включають діяльність Інституту передових технологій в Україні, який використовує ГІС-пакети фірми ESRI для підготовки і друку географічних атласів та карт.

3. Функція просторового аналізу і моделювання:

- аналіз та моделювання природних, природно-господарських та соціально-економічних територіальних систем з використанням картографічної алгебри та геостатистики;

- застосування у наукових дослідженнях та управлінні територіальним плануванням та проектуванням.

4. Функція моделювання процесів в територіальних системах:

- розробка просторово-розподілених моделей, наприклад, для вивчення поверхневого стоку, змиву ґрунту та транспорту схилових і руслових наносів;

- використання при оцінці та прогнозу поведінки природних і господарських територіальних систем.

5. Функція підтримки прийняття рішень:

- розробка систем підтримки прийняття рішень у плануванні, проектуванні та управлінні, які включають програмно-організовані банки просторової та атрибутивної інформації, базу знань, блок технологій штучного інтелекту та інтерфейс користувача [3].

Основні галузі застосування ГІС включають управління земельними ресурсами, картографію, моніторинг довкілля, геологію, транспортне планування, медичну географію та інші, причому сфера застосування постійно розширюється. Геоінформаційні системи спроможні збирати геодані з різних джерел, включаючи супутникові знімки, картографічні матеріали, теренові вимірювання та інші джерела. Ці дані потім зберігаються в спеціалізованих базах даних для подальшого використання.

Одним з ключових принципів ГІС є їхня здатність виконувати аналіз географічних даних. Це включає в себе визначення відстаней, площ, напрямків, взаємодії об'єктів та інші операції, що допомагають зрозуміти взаємодії в просторі.

На сьогодні в Україні використовуються різні геоінформаційні системи (ГІС) для обробки та аналізу географічних даних у різних сферах, зокрема:

1. MapInfo Professional є однією з популярних ГІС систем, яка використовується для створення та редагування географічних даних, аналізу просторових взаємозв'язків та візуалізації результатів.

2. ArcGIS, розроблений компанією Esri, є однією з найбільш розповсюджених та потужних ГІС систем у світі. В Україні його використовують у різних галузях, включаючи геодезію, картографію та аналіз геопросторової інформації [1].

3. QGIS є відкритою та безкоштовною ГІС системою з великою спільнотою користувачів. Вона надає можливості аналізу та візуалізації географічних даних та підтримує різні формати даних.

4. ERDAS IMAGINE використовується для обробки та аналізу супутникових та аерофотознімків. Вона широко використовується у галузі дистанційного зондування та картографії.

5. GvSIG є ще однією відкритою ГІС системою, яка підтримує роботу з різними форматами даних та надає інструменти для аналізу та візуалізації географічних інформацій.

6. Digitals забезпечує автоматизацію геодезичних робіт від обробки польових вимірів до створення обмінних файлів, кадастрових планів і техдокументації. Не потребує додаткових програм, таких як Autocad або MapInfo. Створює графічні та текстові документи на основі шаблонів, що дозволяє максимально автоматизувати процес і легко адаптувати його під будь-які вимоги.

Ці ГІС системи використовуються в Україні в різних галузях, включаючи геодезію, сільське господарство, екологію, містобудування та інші сфери діяльності. Кожна з них має свої переваги та особливості, що дозволяють задовольняти різні потреби користувачів [19].

Для збору геопросторової інформації та визначення точного положення об'єктів на Землі використовуються супутникові технології. Сучасні супутникові системи, такі як GPS, ГЛОНАСС, та Європейська система навігації Galileo, дозволяють здійснити високоточне геолокаційне визначення, що робить їх невід'ємною частиною кадастрового процесу. Важливе місце займає інтеграція

геоінформаційних систем з кадастровою інформацією. Це дозволяє створювати комплексні електронні картографічні моделі, полегшує взаємодію з кадастровими даними, їхнє оновлення та аналіз на основі просторової інформації. Аналіз просторових даних також стає більш ефективним та дозволяє отримати нові інсайти, планувати оптимальне використання земельних ресурсів [28].

Геоінформаційні системи (ГІС) використовуються для моделювання топографічних особливостей земельних ділянок з метою більш точного та об'єктивного розроблення кадастрових рішень. Це важливий аспект, який дозволяє враховувати рельєф, водні об'єкти та інші топографічні фактори у процесі кадастрового аналізу. Тобто, за допомогою ГІС можливо створювати цифрові моделі рельєфу (ЦМР) на основі супутникових знімків та висотних даних. На цих моделях ми побачимо специфічні топографічні особливості, такі як наявність схилів, долин, річок та інших важливих фізичних елементів [16].

Окреме місце у встановленні та управлінні земельними сервітутами займають геоінформаційні системи, оскільки саме вони забезпечують точність та доступність геопросторової інформації. При встановленні сервітутів важливим є створення і аналіз цифрових карт, які відображають просторові відносини та атрибути земельних ділянок, де можуть встановлюватися сервітуту. Це розділ картографування та зонування земельних ділянок.

Не менш важливим є моніторинг та інвентаризація. Сьогодні для моніторингу широко використовують супутникові знімки, які дають можливість виявити стан та зміни земель, а це в свою чергу, також впливає на встановлення сервітутів. Впровадження мобільних ГІС-рішень для проведення територіальних інвентаризацій та збору геоданих на місцях встановлення сервітутів.

Якщо враховувати географічні особливості земельної ділянки, інтереси сторін, то варто застосувати просторовий аналіз, за допомогою якого можна визначити оптимальні місця для встановлення сервітутів. Знову ж таки, ГІС можна використати для прогнозування та аналізу впливу сервітуту на оточуючі природні середовища.

Не можна не згадати про цифрові земельні кадастри. Використання електронних систем реєстрації та управління земельними ділянками для ефективного ведення обліку та контролю за встановленням сервітутів. Створення електронних платформ, де зацікавлені сторони можуть отримати доступ до інформації про сервітут та географічні дані. Все це є невід'ємною складовою можливостей використання ГІС при встановленні сервітутів.

Отже, виходячи із вищезазначеного, ГІС надають можливість:

1. Виконувати детальний просторовий аналіз, що включає в себе визначення оптимальних розташувань для сервітутів на земельних ділянках. Просторовий аналіз дозволяє оцінити взаємодію земельних елементів та розташування сервітутів у контексті фізичних, екологічних та інших просторових факторів.

2. Враховувати придатність ділянки для конкретних типів сервітутів. Це включає аналіз рельєфу, ґрунтових властивостей, кліматичних умов та інших аспектів, які визначають придатність земельної ділянки для встановлення сервітуту.

3. Враховувати географічні фактори, такі як розташування відносно інших земельних ділянок, геологічні особливості, а також взаємодію з існуючою інфраструктурою. Це важливо при прийнятті обґрунтованих рішень щодо ефективного використання земель.

Розділ 3. ЗАСТОСУВАННЯ КАДАСТРОВИХ ДАНИХ ПРИ ВСТАНОВЛЕННІ ЗЕМЕЛЬНИХ СЕРВІТУТІВ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «РАДЕХІВСЬКИЙ ЦУКОР» ДЛЯ ПРОКЛАДАННЯ ТРУБОПРОВОДУ

3.1. Складання технічної документації із землеустрою

При встановленні сервітутів технічна документація із землеустрою грає ключову роль у чіткому інформуванні сторін, визначенні прав та обов'язків, а також уникненні можливих конфліктів.

Основні елементи технічної документації із землеустрою при встановленні сервітутів можуть включати: матеріали польових геодезичних робіт, кадастровий план земельної ділянки із зазначенням меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту, копії документів, що є підставою для виникнення права сервітуту, договір про встановлення сервітуту.

Розглянемо детальніше вихідні дані та порядок розроблення технічної документації на прикладі Технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки площею 0,6718 га, на яку поширюється право сервітуту для обмеженого користування товариству з обмеженою відповідальністю «Радехівський цукор» на розміщення лінійних об'єктів трубопровідного транспорту (приєднання та підключення зовнішнього газопостачання до магістрального газопроводу «Союз») в межах земельної ділянки з кадастровим номером 6125588000:01:001:0109 (Додатки А-Д).

ТОВ «Радехівський цукор» звернулось до ПП «ВЕКТОР» з клопотанням про розробку Технічної документації із землеустрою з метою внесення до Державного земельного кадастру відомостей про сервітут, на яку поширюється право сервітуту для обмеженого користування товариству з обмеженою відповідальністю «Радехівський цукор» на розміщення лінійних об'єктів трубопровідного транспорту (приєднання та підключення зовнішнього газопостачання до магістрального газопроводу «Союз») в межах земельної ділянки з кадастровим номером 6125588000:01:001:0109, яка перебуває у власності гр. Сов`як Марії Володимирівни на території Угринської сільської ради Чортківського району Тернопільської області.

Складена технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту визначена ст.55-1 Закону України «Про землеустрій».

Технічна документація включає наступний перелік:

1. Пояснювальна записка.
2. Клопотання по розроблення технічної документації із землеустрою.
3. Технічне завдання на складання технічної документації, затвержене замовником документації (Додаток Ж).
4. Кадастровий план земельної ділянки із зазначенням меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту.
5. План меж земельного сервітуту.
6. Матеріали польових геодезичних робіт.
7. Абрис польових вимірів.
8. Схема GNSS-спостережень.
9. Відомість оброблення векторів.
10. Відомість обчислення координат та оцінки їх точності.
11. Відомість вирахування площі земельної ділянки.
12. Акт встановлення та погодження на місцевості меж сервітуту.
13. Виписка координат та висот пунктів ДГМ.
14. Довідка про використання мережі активних референтних станцій.
15. Перелік перерахованих координат.
16. Свідоцтво про перевірку засобу вимірювальної техніки.
17. Реєстраційне посвідчення (свідоцтво) власника апаратури.
18. Проектний план. План підключення газопроводу.
19. Погодження власника земельної ділянки на встановлення сервітуту.
20. Договір сервітуту.
21. Розрахунок розміру втрат сільськогосподарського виробництва.
22. Розрахунок збитків землекористувачу.
23. Інформація про речові права на земельну ділянку.
24. Копії правовстановлюючих документів юридичної особи.

25. Погодження та затвердження документації із землеустрою.

26. Лист контролю і коректури.

У пояснювальній записці вказується вихідна земельно-кадастрова інформація, що включає відомості про землекористувача та земельну ділянку, на частину якої встановлюється право сервітуту, відомості про сервітут (назва землекористувача, місце розташування юридичної особи, вид права земельного сервітуту та класифікаційний номер (код), площа частини земельної ділянки, на яку поширюється сервітут) [43].

Вихідні дані та порядок розроблення документації із землеустрою описує склад, підстави, відомості про земельну ділянку, комплекс робіт щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту. Також вихідні дані містять опис обладнання та систем, що використовувались у топографо-геодезичних роботах.

Клопотання на розробку технічної документації із землеустрою щодо встановлення сервітуту подає замовник та додає копії документів, що є підставою для виникнення права сервітуту, копію виписки про державну реєстрацію юридичної особи, план проектного газопроводу (в даному випадку).

Наступним кроком іде створення технічного завдання на складання технічної документації, затвержене замовником. Даний документ містить загальну інформацію про земельну ділянку та інформацію про кінцевий результат робіт.

Після цього на підставі матеріалів топографо-геодезичних робіт з врахуванням містобудівної документації щодо розміщення лінійного об'єкту трубопровідного транспорту виготовляється кадастровий план земельної ділянки із зазначенням меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту та план меж земельного сервітуту (рис. 2, 3, 4, 5).

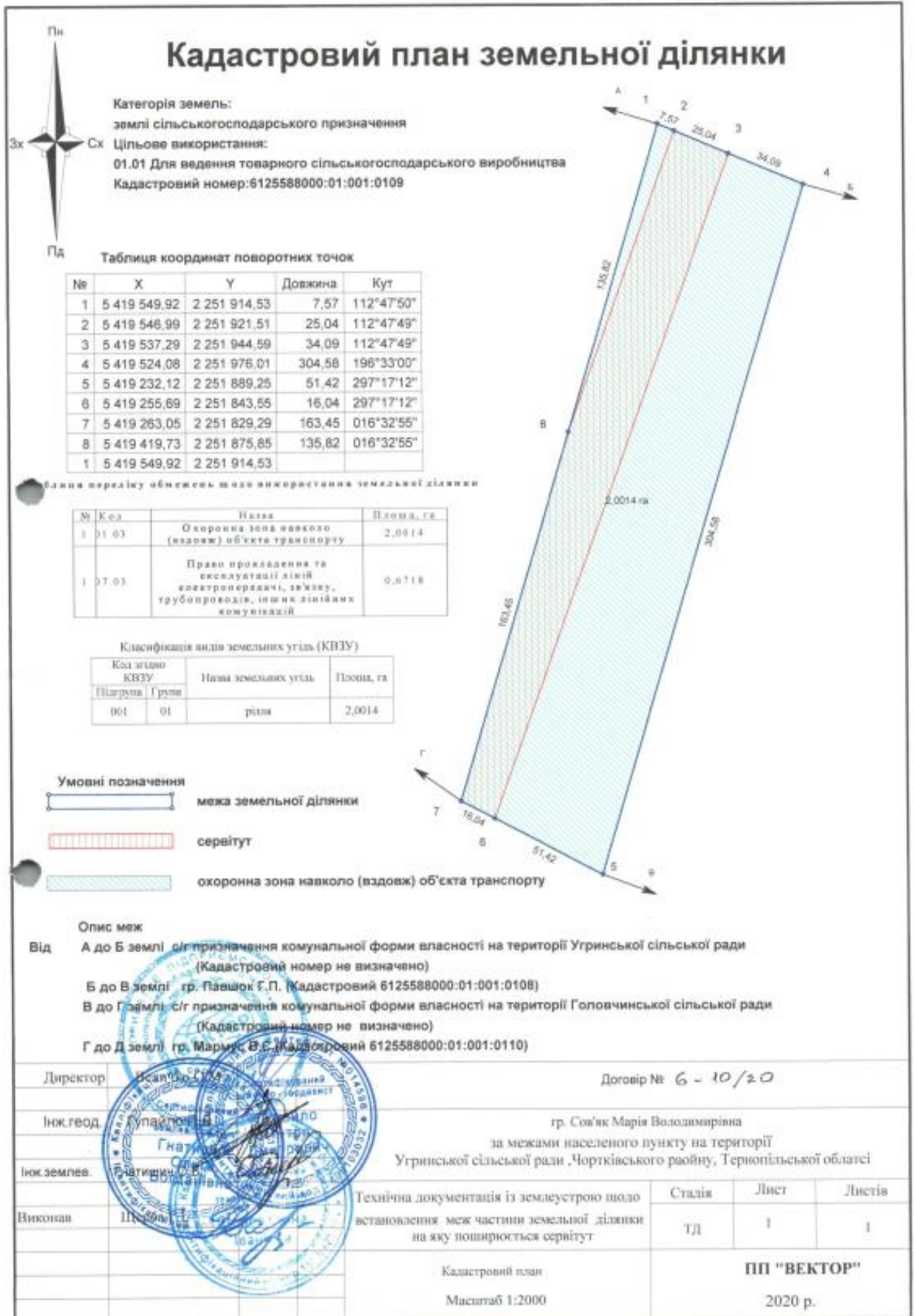

Рисунок 2. – Кадастровий план земельної ділянки з кадастровим номером 6125588000:01:001:0109.

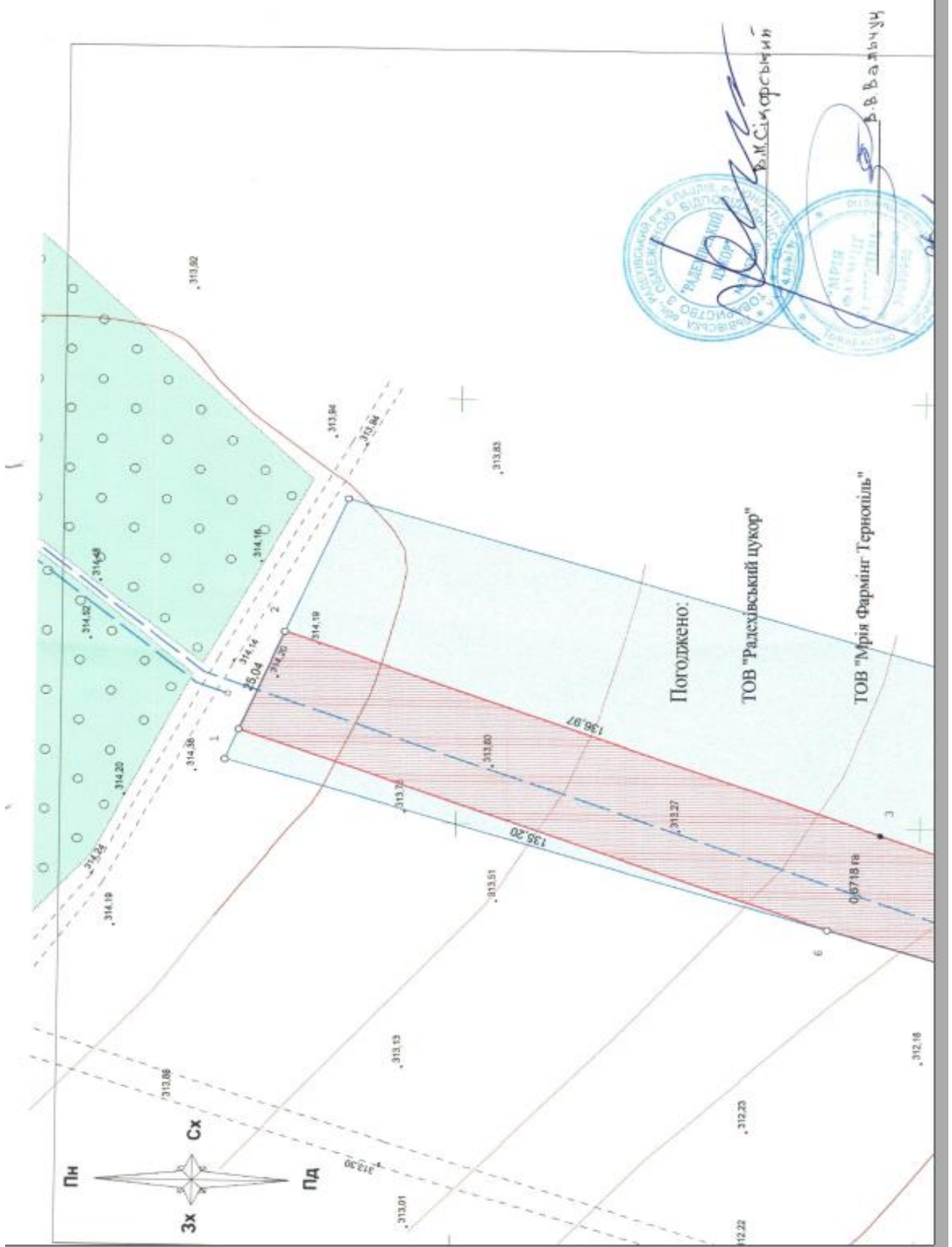

Рисунок 3. – Кадастровий план земельної ділянки з кадастровим номером 6125588000:01:001:0109.

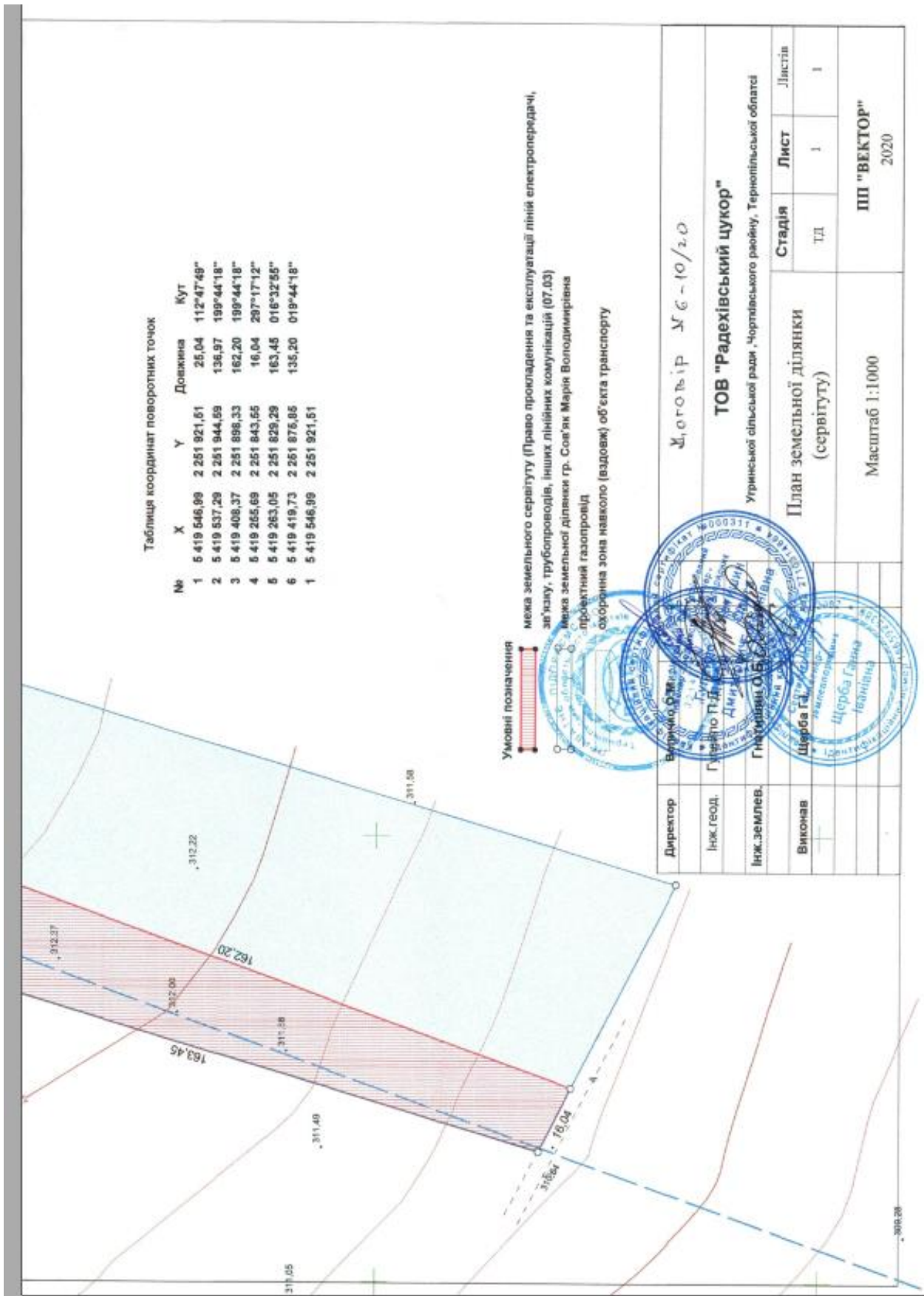

Рисунок 4. – Кадастровий план земельної ділянки з кадастровим номером 6125588000:01:001:0109.

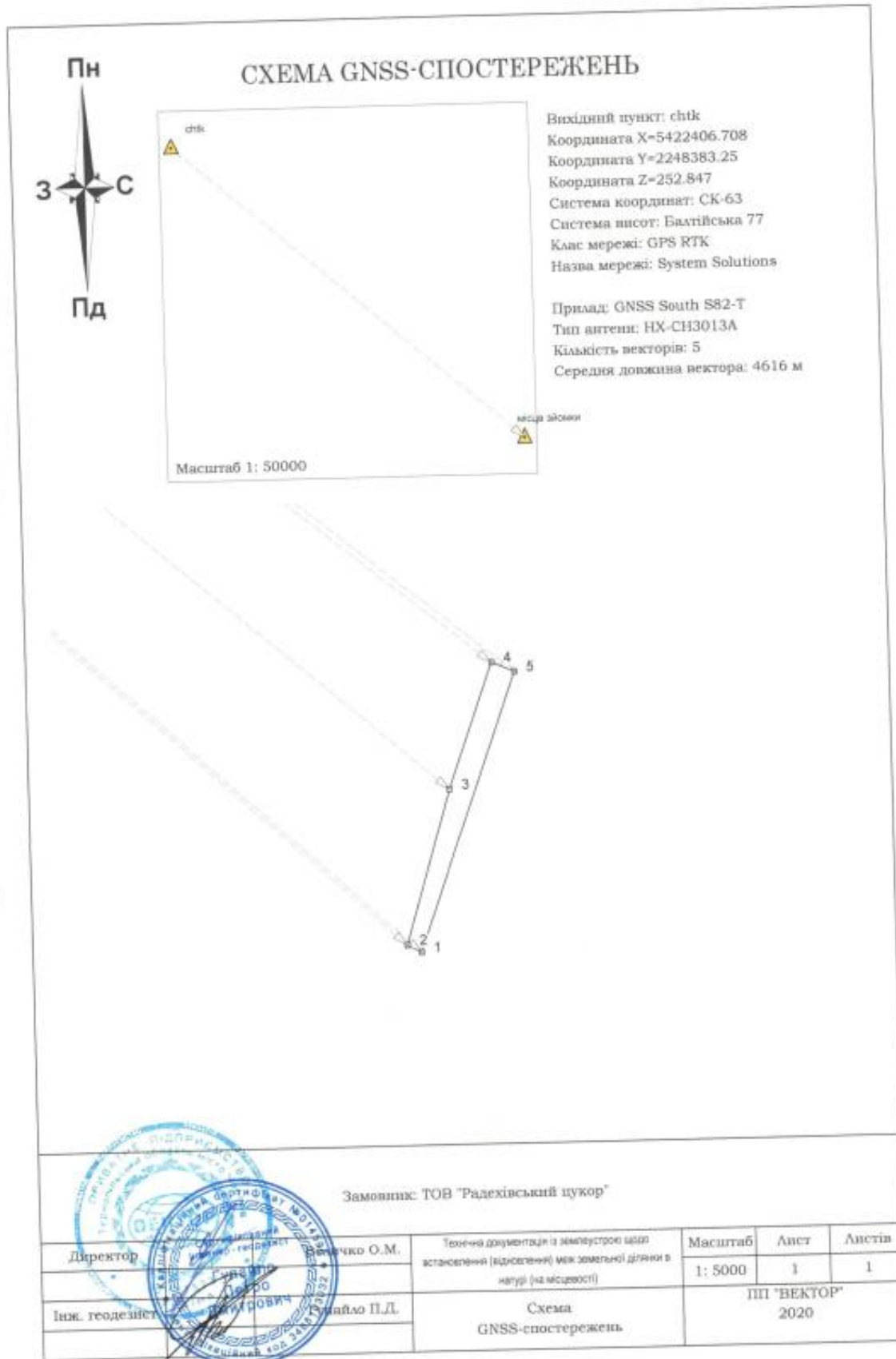

Рисунок 5. – Кадастровий план земельної ділянки з кадастровим номером 6125588000:01:001:0109.

З метою встановлення та погодження на місцевості меж частини земельної

ділянки, на яку поширюється право сервітуту, складається Акт, у якому погоджуються межі частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту в межах земельної ділянки (рис. 6).

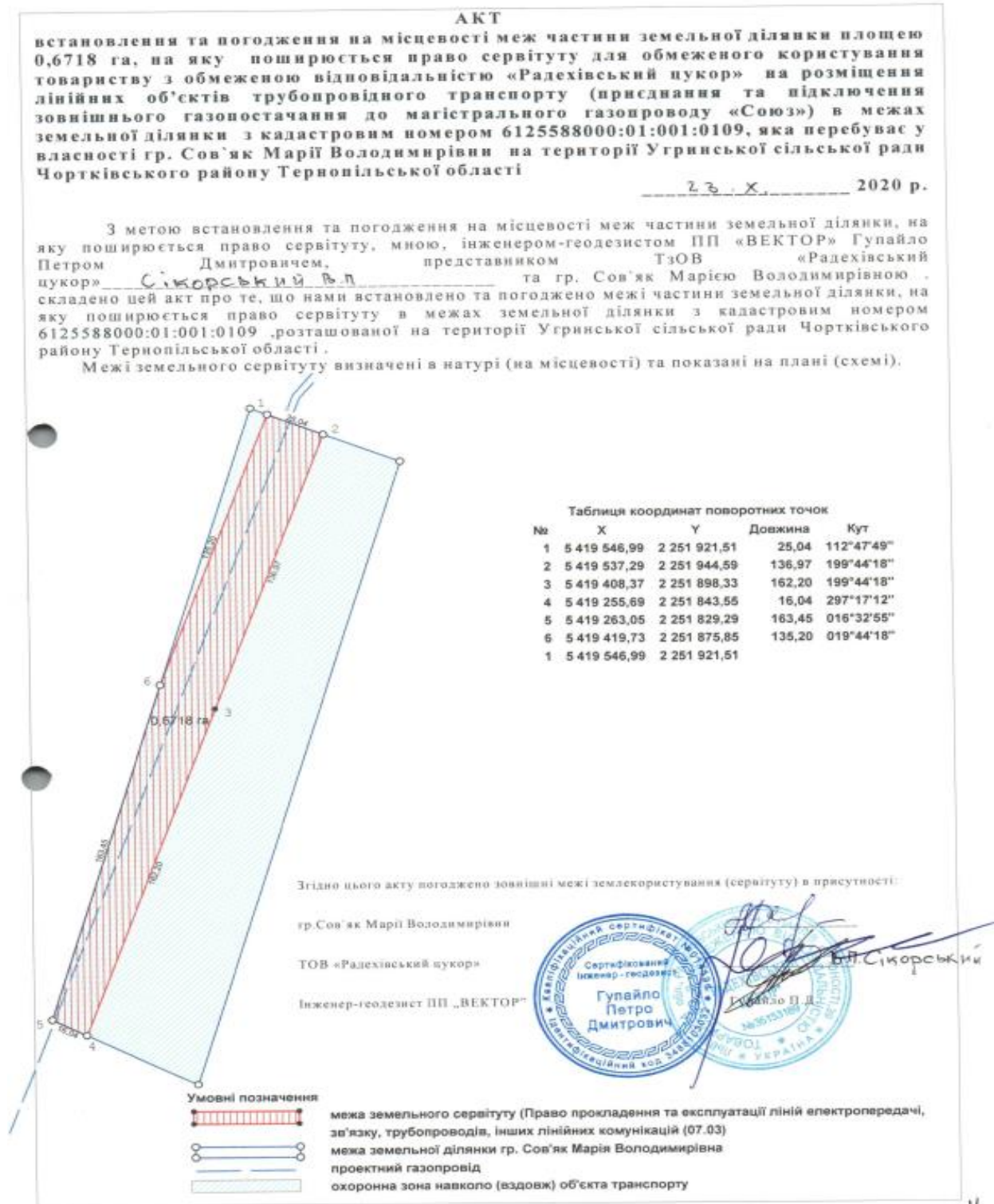

Рисунок 6. – Акт встановлення та погодження на місцевості меж частини земельної ділянки на яку поширюється право сервітуту.

Державне підприємство «Науково-дослідний інститут геодезії і картографії» подає Виписку координат та висот пунктів ДГМ із Банку геодезичних даних. Даний документ є важливим інструментом для забезпечення точності та достовірності геопросторових даних. Все обладнання, яким здійснювались польові роботи в обов'язковому порядку проходить перевірку законодавчо-регульованого засобу вимірювальної техніки. Процедуру перевірки здійснює ННЦ «Інститут метрології» у м. Харків.

У технічну документацію подаємо відомість оброблення векторів, де вказано результати оброблення векторних даних, відомість обчислення координат вимірюваних точок GPS та оцінки їх точності, відомість вирахування площі земельної ділянки [42]. Відомість оброблення векторів є важливою частиною технічної документації в геодезії та картографії, оскільки дозволяє визначити, наскільки достовірні та якісні отримані результати оброблення векторних даних (табл. 1).

Таблиця 1. – Відомість оброблення векторів («Радехівський цукор»)

№ з/п	Назва (база-точка)	Відстань(м)	СКВ (м)	Тип рішення	Висота прибору	Кільк. супутн.	X	Y
1	chtk-1	4797.94	0.024	Фікс.	1.600	8	5419005.485	2251767.317
2	chtk-2	4804.63	0.008	Фікс.	1.600	18	5418992.810	2251764.050
3	chtk-3	4796.72	0.008	Фікс.	1.600	18	5418996.624	2251756.658
4	chtk-4	4793.27	0.024	Фікс.	1.600	8	5419003.349	2251758.538
5	chtk-5	4773.39	0.022	Фікс.	1.600	9	5419012.695	2251739.732
6	chtk-6	4776.76	0.024	Фікс.	1.600	8	5419006.255	2251737.997
7	chtk-7	4769.82	0.024	Фікс.	1.600	8	5419009.602	2251731.511
8	chtk-8	4762.60	0.022	Фікс.	1.600	8	5419021.005	2251732.781
9	chtk-9	4709.11	0.019	Фікс.	1.600	8	5419140.704	2251775.730
10	chtk-10	4657.61	0.012	Фікс.	1.600	15	5419262.506	2251819.433
11	chtk-11	4671.16	0.014	Фікс.	1.600	13	5419256.070	2251831.910
12	chtk-12	4728.78	0.018	Фікс.	1.600	11	5419139.537	2251801.872
13	chtk-13	4783.08	0.022	Фікс.	1.600	9	5419017.119	2251757.947

Відомість обчислення координат вимірюваних точок GPS та оцінки їх точності містить інформацію про процес отримання та оброблення координат, а також оцінку точності отриманих результатів (табл. 2).

Таблиця 2. – Відомість обчислення координат вимірних точок GPS та оцінки їх точності

№ з/п	Вихідний пункт	Назва точки	dN(м)	dE(м)	Довжина вектора(м)	Обрах. точність	X	Y
1	chtk	1	- 3401.210	3384.070	4797.94	0.024	5419005.485	2251767.317
2	chtk	2	- 3413.890	3380.800	4804.63	0.008	5418992.810	2251764.050
3	chtk	3	- 3410.070	3373.410	4796.72	0.008	5418996.624	2251756.658
4	chtk	4	- 3403.350	3375.290	4793.27	0.024	5419003.349	2251758.538
5	chtk	5	- 3394.000	3356.480	4773.39	0.022	5419012.695	2251739.732
6	chtk	6	- 3400.440	3354.750	4776.76	0.024	5419006.255	2251737.997
7	chtk	7	- 3397.100	3348.260	4769.82	0.024	5419009.602	2251731.511
8	chtk	8	- 3385.690	3349.530	4762.60	0.022	5419021.005	2251732.781
9	chtk	9	- 3265.990	3392.480	4709.11	0.019	5419140.704	2251775.730
10	chtk	10	- 3144.190	3436.180	4657.61	0.012	5419262.506	2251819.433
11	chtk	11	- 3150.630	3448.660	4671.16	0.014	5419256.070	2251831.910
12	chtk	12	- 3267.160	3418.620	4728.78	0.018	5419139.537	2251801.872
13	chtk	13	- 3389.580	3374.700	4783.08	0.022	5419017.119	2251757.947

Відомість вирахування площі земельної ділянки включає в себе технічні параметри, методи вимірювань, координати меж та іншу інформацію, необхідну для однозначного визначення площі (табл. 3).

Таблиця 3. – Відомість вирахування площі земельної ділянки

№	Координата (X)	Координата (Y)	$X(k-1) - X(k+1)$	$Y(k+1) - Y(k-1)$	$X * (Y(k+1) - Y(k-1))$	$Y * (X(k+1) - X(k-1))$
1	2	3	4	5	6	7
1	5419005,485	2251767,317	-12,675	3,267	17703890,919495	-28541150,742975
2	5418992,81	2251764,05	-8,861	10,659	57761044,36179	-19952881,24705
3	5418996,624	2251756,658	10,539	5,512	29869509,391488	23731263,418662
4	5419003,349	2251758,538	16,071	16,926	91722050,685174	36188011,464198
5	5419012,695	2251739,732	2,906	20,541	111311939,767995	6543555,661192
6	5419006,255	2251737,997	-3,093	8,221	44549650,422355	-6964625,624721
7	5419009,602	2251731,511	14,75	5,216	28265554,084032	33213039,78725
8	5419021,005	2251732,781	131,102	-44,219	- 239623689,820095	295206671,054662

Продовження табл. 3.

1	2	3	4	5	6	7
9	5419140,704	2251775,73	241,501	-86,652	- 469579380,283008	543806090,57073
10	5419262,506	2251819,433	115,366	-56,18	-304454167,58708	259783400,707478
11	5419256,07	2251831,91	-122,969	17,561	95167555,84527	-276905518,14079
12	5419139,537	2251801,872	-238,951	73,963	400815817,575131	- 538070309,116272
13	5419017,119	2251757,947	-134,052	34,555	187254136,547045	- 301852656,311244
14	5419005,485	2251767,317	-11,634	-9,37	-50776081,39445	-26197060,965978
					2*S=- 12169,484858	2*S=- 12169,484854

Для розробки Технічної документації нам надано Проектний план траси проектного газопроводу для транспортування природного газу на ТзОВ «Радехівський цукор» (Чортківський підрозділ) (додаток).

Даний документ має важливе значення для різних аспектів проекту, зокрема:

- надає необхідні вказівки будівництва та монтажу газопроводу. Це включає в себе розташування та параметри траси, характеристики матеріалів, параметри монтажу та інші важливі аспекти;

- важливою частиною технічної документації є врахування аспектів безпеки та захисту, пов'язаних з експлуатацією газопроводу. Це може включати в себе вимоги до маркування, систем виявлення витоків газу, інструкції з експлуатації та інші заходи безпеки;

- технічна документація може визначати методи та засоби вимірювань, а також системи моніторингу, які будуть використовуватися для контролю параметрів газопроводу.

Також, одним із ключових документів при виконанні робіт з підготовки Технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки площею 0,6718 га, на яку поширюється право сервітуту для обмеженого користування товариству з обмеженою відповідальністю «Радехівський цукор» є договір про встановлення земельного сервітуту. Договір укладають дві сторони. У

договорі вказується предмет, права та обов'язки сторін, відповідальність сторін, вирішення спорів, терміни дії договору, форс-мажор, інші умови договору.

Завершальним етапом складання документації із землеустрою є її погодження та затвердження. Цей порядок визначений п.5ст.186 Земельного кодексу України, а саме : технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право суборенди, сервітуту, погоджується землевласником (у разі встановлення сервітуту щодо земельної ділянки, що не перебуває у користуванні, або у разі встановлення сервітуту щодо земельної ділянки, що перебуває у користуванні, - за договором з її власником) або землекористувачем (в інших випадках) і затверджується особою, яка набуває право суборенди, сервітуту.

Аналізуючи зміст Технічної документації, можна зробити висновки, що кадастрові дані грають важливу роль у її формуванні, надаючи підтримку та підтвердження інформації, яка включена в документ.

3.2. Реєстрація нових відомостей у земельному кадастрі

Під час формування земельної ділянки здійснюється державна реєстрація, яка відбувається після складення відповідної технічної документації із землеустрою, погодження та затвердження в установленому порядку. Відповідно до законодавства державну реєстрацію земельної ділянки та внесення змін у відомості про земельну ділянку (в т.ч. про сервітут) здійснюють державні кадастрові реєстратори територіальних органів земельних ресурсів. Саме вони приймають рішення про внесення змін у відомості або рішення про відмову.

Послідовність проведення державної реєстрації земельної ділянки та внесення змін у відомості про земельну ділянку визначається Порядком ведення Державного земельного кадастру, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 р. № 1051 [13]. Так, відповідно до ст. 29 відомості про суборенду, сервітут, які поширюються на частини земельних ділянок, вносяться до Державного земельного кадастру до здійснення державної реєстрації цих прав.

Відомості про суборенду, сервітут, які поширюються на частини земельних ділянок, вносяться до Державного земельного кадастру на підставі заяви правонабувача, сторін (сторони) правочину, за яким виникає право суборенди, сервітуту, або уповноважених ними осіб. Для внесення до Державного земельного кадастру відомостей про межі частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту, заявник подає Державному кадастровому реєстратору центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин:

- заяву за формою, встановленою Порядком ведення Державного земельного кадастру;
- документи, на підставі яких виникає відповідне право суборенди, сервітуту, із зазначенням меж частини земельної ділянки, на яку поширюється відповідне речове право;
- електронний документ, що містить інформацію про зміст документації із землеустрою, яка є підставою для внесення відомостей до Державного земельного кадастру, із зазначенням меж частини земельної ділянки, на яку поширюється відповідне речове право.

Державний кадастровий реєстратор протягом чотирнадцяти днів з дня реєстрації заяви перевіряє відповідність документів вимогам законодавства і за результатами перевірки вносить інформацію про межі відповідної частини земельної ділянки до Поземельної книги або надає заявнику письмову мотивовану відмову у такому внесенні. Відмова у внесенні відомостей до Державного земельного кадастру надається у разі, якщо:

- заявником подано документи, передбачені цією статтею, не в повному обсязі;
- подані документи не відповідають вимогам законодавства;
- із заявою про державну реєстрацію звернулася неналежна особа.

На підтвердження внесення до Державного земельного кадастру відомостей про межі частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди,

сервіту, органом, що здійснив їх внесення, заявнику безоплатно видається витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку.

3.3. Оцінка та обґрунтування впливу якості та наявності кадастрових даних на ефективність встановлення земельних сервітутів

Ефективність встановлення земельних сервітутів напряму залежить від якості та наявності кадастрових даних, що використовуються в цьому процесі.

Якість кадастрових даних безпосередньо впливає на точність визначення меж земельних ділянок та інших параметрів, необхідних для встановлення сервітутів. Якщо дані є точними та актуальними, це сприяє уникненню конфліктів та недорозумінь між сторонами.

Наявність повної інформації в кадастрових даних є ключовою для раціонального вирішення питань, пов'язаних із встановленням земельних сервітутів. Забезпечення повної інформації про власників, призначення земель, обмеження та інші аспекти сприяє об'єктивності та справедливості в прийнятті рішень. Також, зазначена інформація є важливою для врахування соціальних та економічних аспектів, що може вплинути на розвиток території та ефективне використання земельних ресурсів.

Відсутність дублювання та неузгодженостей у кадастрових даних є ще однією ключовою складовою. Вона допомагає уникнути непорозумінь із стосунків власності та використання земель, забезпечуючи чіткі та правильні вказівки для власників і користувачів щодо їхніх прав та обов'язків. Це, в свою чергу, сприяє розвитку довіри між учасниками процесу та сприяє позитивному співробітництву, що є важливим фактором для успішного встановлення земельних сервітутів.

Однією з проблемних зон є легкість та прозорість доступу до кадастрових даних, що є важливою для ефективного встановлення сервітутів. Якщо інформація доступна оперативно та прозоро, це дозволяє сторонам швидко отримувати необхідні дані для прийняття узгоджених рішень. Забезпечення оперативного доступу до інформації дозволяє сторонам швидко та ефективно

здобувати необхідні дані, спираючись на оперативний аналіз та прийняття узгоджених рішень. Це набуває особливого значення в умовах швидко змінюючого середовища і передбачає, що учасники повинні бути готові швидко реагувати на зміни у використанні земельних ресурсів.

Прозорість у доступі до кадастрових даних сприяє підвищенню рівня довіри між усіма сторонами. Учасники процесу мають можливість перевірити та підтвердити надану інформацію, що сприяє виникненню конструктивного діалогу та зменшенню можливих суперечок. Це також сприяє розвитку відкритого спілкування, що є важливою передумовою для успішного вирішення питань, пов'язаних із встановленням земельних сервітутів.

Однак, з початком повномасштабної війни на території України, доступ до Публічної кадастрової карти став обмеженим. Ця обставина важлива, оскільки в умовах конфлікту і непередбачуваності подій оперативний та відкритий доступ до кадастрових даних стає значущим елементом підтримки стабільності та вирішення питань, пов'язаних із земельними відносинами. Обмежений доступ до кадастрової інформації може вплинути на ефективність встановлення сервітутів, оскільки учасники процесу можуть виявити складнощі в отриманні актуальних та достовірних даних. Це також може призвести до збільшення ризику конфліктів та невизначеності щодо прав власності та користування земельними ресурсами.

У контексті воєнного конфлікту, важливою стає задача відновлення доступу до кадастрової інформації якнайшвидше після завершення військових дій, щоб забезпечити необхідну прозорість та діловодство для подальших зусиль у встановленні земельних сервітутів та відновлення нормального функціонування земельних відносин. Забезпечення якісних та достовірних кадастрових даних відіграє ключову роль в уникненні непорозумінь та конфліктів між учасниками процесу встановлення сервітутів. Надійна інформація є фундаментальною для довіри між сторонами та сприяє сприятливому клімату для співпраці. Коли усі учасники процесу мають доступ до однакових та достовірних даних, це сприяє об'єктивному розгляду всіх аспектів земельних відносин. Забезпечення єдності у розумінні обмежень, прав власності та інших параметрів робить можливим

прийняття ефективних та згідних рішень, що враховують інтереси всіх сторін.

У випадках, коли інформація є точною та надійною, сприятливий клімат для діалогу зменшує ймовірність виникнення конфліктів і сприяє ефективному вирішенню питань, пов'язаних із встановленням земельних сервітутів. Такий підхід створює умови для довгострокової сталої співпраці та сприяє сталому розвитку території.

Отже, загальна оцінка впливу якості та наявності кадастрових даних на ефективність встановлення земельних сервітутів наголошує на ключовій ролі правильності, доступності та високої якості інформації як визначальних факторів у процесі узгодження та прийняття рішень. У цілому, висока якість та доступність кадастрових даних є необхідними передумовами для успішного та гармонійного вирішення питань, пов'язаних із земельними сервітутами, і сприяють сталому розвитку земельних відносин.

3.4. Практичні рекомендації щодо поліпшення використання кадастрових даних у встановленні земельних сервітутів

Провівши дослідження застосування даних кадастру при встановленні земельних сервітутів можна сформулювати наступні практичні рекомендації щодо поліпшення використання кадастрових даних у встановленні земельних сервітутів в Україні:

1. Забезпечення якості та актуальності даних: періодична перевірка та оновлення кадастрових даних з метою підтримки їхньої актуальності та точності. Впровадження механізмів контролю за якістю, включаючи системи перевірки на дублювання та регулярні аудити.

2. Розширення доступності до інформації: впровадження ефективних онлайн-платформ для доступу до кадастрових даних, надання громадськості можливості взаємодії з інформацією. Забезпечення доступу до кадастрових даних для всіх зацікавлених сторін, включаючи власників, інвесторів, та органи влади.

3. Стандартизація та єдність даних: розробка та впровадження стандартів для збору та представлення кадастрових даних, сприяючи їхній єдності та

сумісності. Встановлення системи інтеграції для автоматичного обміну даними між різними системами та реєстрами.

4. Освіта та підготовка кадрового резерву: проведення навчань та тренінгів для фахівців, які взаємодіють із кадастровими даними, щодо ефективного їх використання. Залучення громадськості до освітніх ініціатив для розуміння та використання кадастрових даних.

5. Створення механізмів залучення громадськості: розробка та впровадження механізмів залучення громадськості у процес прийняття рішень з встановленням земельних сервітутів, враховуючи їхні думки та обґрунтовані відгуки. Створення відкритих форумів для діалогу між громадськістю, бізнесом та владою щодо використання землі та сервітутів.

6. Розвиток геоінформаційних технологій: впровадження сучасних геоінформаційних технологій для аналізу та візуалізації кадастрових даних. Розробка та підтримка мобільних додатків для зручного доступу до інформації на місцях роботи.

7. Посилення захисту даних та кібербезпеки: вдосконалення заходів з кібербезпеки для захисту кадастрових даних від несанкціонованого доступу. Розробка та впровадження стандартів безпеки для забезпечення конфіденційності та цілісності кадастрових даних.

Ці практичні рекомендації спрямовані на створення ефективної, прозорої та інноваційної системи використання кадастрових даних у встановленні земельних сервітутів в Україні, сприяючи сталому розвитку та раціональному використанню земельних ресурсів.

4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

У контексті земельного кадастру, де проводяться складні та відповідальні дії з реєстрації, обробки та управління геопросторовою інформацією, охорона праці та захист населення у надзвичайних ситуаціях є невід'ємною складовою.

Охорона праці при виконанні топографо-геодезичних робіт визначена у Законі України Про охорону праці.

Згідно статті 1. Визначення понять і термінів, охорона праці – це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

У цій же статті визначено наступні поняття:

- роботодавець - власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган, незалежно від форм власності, виду діяльності, господарювання, і фізична особа, яка використовує найману працю;
- працівник - особа, яка працює на підприємстві, в організації, установі та виконує обов'язки або функції згідно з трудовим договором (контрактом).

Відповідно до ст. 19 Закону України «Про охорону праці» фінансування заходів з охорони праці на підприємстві здійснюється роботодавцем. Суми витрат з охорони праці, що належать до валових витрат юридичної чи фізичної особи, яка відповідно до законодавства використовує найману працю, визначаються згідно з переліком заходів та засобів з охорони праці, що затверджується Кабінетом Міністрів України [15].

Фінансування профілактичних заходів з охорони праці, виконання загальнодержавної, галузевих та регіональних програм поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, інших державних програм, спрямованих на запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням, передбачається, поряд з іншими джерелами фінансування, визначеними законодавством, у Державному і місцевих бюджетах, що виділяються окремим рядком.

Особливу роль у захисті населення, зокрема працівників, в умовах надзвичайних ситуацій відіграє цивільна оборона та цивільний захист. Згідно із Законом України "Про цивільну оборону України", кожен має право на захист свого життя і здоров'я від наслідків аварій, катастроф, пожеж, стихійного лиха. Закон визначає право на вимогу гарантій для забезпечення реалізації цього права від Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, керівництва підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності і підпорядкування. Держава, як гарант цього права, створює систему цивільної оборони, спрямовану на захист населення від небезпечних наслідків аварій і катастроф техногенного, екологічного, природного та воєнного характеру.

Топографо-геодезичні роботи характеризуються різноманітністю фізико-географічних умов праці, необхідністю працювати в польових умовах та вирішувати питання загального харчування, постійного переміщення окремих виробничих підрозділів, а також відсутністю швидкої медичної допомоги та інших особливостей.

Аналіз основних ризиків та небезпек, пов'язаних з проведенням топографо-геодезичних вимірювань та робіт на місцевості, є важливим етапом для розробки ефективних заходів з охорони праці та безпеки. Нижче представлено можливий перелік ризиків та небезпек, які можуть виникнути під час таких робіт:

1. Територіальні та географічні ризики:

1.1. Неприятливі погодні умови: екстремальні погодні умови, такі як сильний вітер, дощі, снігопади, можуть ускладнити роботу та збільшити ризик нещасних випадків.

1.2. Складний рельєф: місцеві особливості, такі як гірський рельєф чи багатство водних джерел, можуть створити труднощі у доступі та безпеці робочої групи.

2. Технічні ризики:

2.1. Використання техніки та обладнання: несправність чи неправильне використання техніки та обладнання для вимірювань може призвести до травм або руйнування дорогого обладнання.

2.2. Низька якість обладнання: використання застарілого чи низькоякісного обладнання може впливати на точність вимірювань та збільшувати ризик непередбачених ситуацій.

3. Екологічні ризики:

3.1. Небезпека від тварин та рослин: наявність отруйних рослин, комах чи тварин може створювати ризик для здоров'я працівників.

3.2. Вплив на екосистему: невірне використання обладнання чи робота на природних місцевостях може завдати шкоди місцевій екосистемі.

4. Безпека проходження транспортних маршрутів:

4.1. Транспортні ДТП та надзвичайні ситуації: рух по невідомій місцевості може збільшити ризик транспортних нещасних випадків та надзвичайних ситуацій.

5. Взаємодія з іншими користувачами території: можливість конфліктів з іншими користувачами місцевості або власниками земель може створити ризик безпеки.

6. Медичні та гігієнічні ризики:

6.1. Недостатня медична підтримка: віддаленість від медичних закладів може затримати вчасну медичну допомогу в разі травм або захворювань.

6.2. Незабезпечені умови роботи: недостатня гігієна та умови праці можуть впливати на здоров'я працівників та зростати ризик захворювань.

Аналіз цих ризиків дозволяє розробити та впровадити ефективні стратегії забезпечення безпеки під час проведення топографо-геодезичних вимірювань та робіт на місцевості. Перед початком топографо-геодезичних робіт на місцевості, керівники експедицій, польових партій і бригад повинні інформувати місцеві органи влади. У випадку виконання робіт на об'єктах автомобільних і залізничних доріг, трубопроводів, об'єктах спеціального призначення і інших, крім того, організації та підприємства, які мають підпорядкування цих об'єктів, також

повинні бути проінформовані. У випадку проведення робіт у лісових районах, керівники топографо-геодезичних підрозділів зобов'язані сповістити місцеві лісові господарства та передати їм схеми маршрутів пересування бригад. Ці схеми повинні включати вказівку засобів пересування, заплановані терміни робіт на маршрутах, розташування місць базування бригад і партій. Також слід уточнити найбільш вогнебезпечні зони на ділянці робіт, визначити наявність струмків, водоймищ, боліт, великих полян і інших об'єктів, де можна сховатися у разі пожежі, і встановити порядок поведінки та дій у випадку аварійних ситуацій.

При виявленні пожежонебезпечної ситуації в районі робіт слід провести перегляд проекту організації польових робіт. Важливо конкретизувати місця знаходження бригад і маршрути їх руху, інформувати всіх працівників про можливі небезпеки та затверджені заходи на випадок пожежі. У випадку лісових пожеж, які становлять загрозу для життя людей, слід негайно заборонити проведення польових робіт і організувати термінову евакуацію бригад із зони пожежної небезпеки до безпечних місць [37].

Питання гігієни під час проведення польових робіт висуває особливі вимоги, оскільки вимагає відповідності правилам загальної санітарії та гігієни в умовах робочого середовища. Ключовим аспектом в цьому контексті є своєчасне надання першої допомоги у випадках нещасних випадків. Однак головну відповідальність за дотримання гігієнічних норм несе сам працівник та його кваліфікація, яка визначає його здатність адаптувати гігієнічні практики в конкретних ситуаціях.

Під час групового базування польових підрозділів, у яких передбачено наявність лікаря чи іншого медичного працівника за штатним розкладом, вони здійснюють спостереження за чистотою і температурою повітря в приміщеннях для виробничих, побутових та громадських потреб. Також вони контролюють якість питної води і харчових продуктів, відповідність одягу кліматичним умовам і характеру зайнятості працівників. Проводиться відстеження дотримання працівниками підрозділів вимог гігієни та санітарії, а також надається медична допомога та проводяться профілактичні заходи. Контроль за особистою гігієною

працівників і чистотою на території бази покладається безпосередньо на начальника партії або керівника комплексного підрозділу.

Медичний огляд працівників, які мають місце базування в партії або комплексному підрозділі, повинен проводитися не рідше одного разу на рік. Працівники, які захворіли, підлягають амбулаторному лікуванню або, за необхідності, госпіталізації у базовий медичний пункт.

Щодо харчування під час польових робіт, важливо врахувати розпорядок дня, включаючи робочий час, час для прийому їжі, відпочинку і сну. При великих навантаженнях добовий раціон має складати не менше 5500-6000 ккал.

Особливу увагу слід приділяти роботі з електрообладнанням в умовах вологої погоди, забезпечуючи надійний захист приладів від потрапляння вологи у електричні вузли та блоки. У випадку, якщо прилад змочився, заборонено використовувати ганчірку для протирання вузлів і деталей, його слід спочатку висушити. При надходженні грози роботу зі світло- і радіодалекомірним обладнанням слід негайно припинити. Стан та безпечну експлуатацію обладнання та механізмів регулярно контролюють посадові особи технічних служб, керівники робіт і інші відповідальні працівники підрозділів [14].

Безпека праці під час проведення польових пошукових робіт є надзвичайно важливою. У процесі виконання топографо-геодезичних робіт, особливу увагу слід приділяти розробці робочого і технічного проектування на основі отриманих даних про розташування об'єктів. Керівники і виконавці робіт повинні розробляти такий варіант організації робіт на об'єкті, який забезпечує максимальну безпеку і оптимальні умови праці й побуту.

Топографо-геодезичні роботи мають свої особливості, такі як велика різноманітність фізико-географічних умов праці, проживання в польових умовах, проведення робіт і постійне переміщення окремих виробничих підрозділів, а також відсутність швидкої медичної допомоги та інших особливостей. Проведення різних топографо-геодезичних робіт у містах, на автомобільних шляхах, а також на територіях спеціального призначення повинно бути узгоджене з відділом регулювання вуличного руху. На дорогах території спеціального

призначення дозвіл та вказівки щодо безпечного проведення робіт слід отримати від відповідних служб.

Перед початком польових робіт необхідно врахувати розробку оптимальних маршрутів для пересування бригад по ділянці, використовуючи інформацію з аерофотозйомок, відомості від лісгоспів, інших організацій та місцевих рад. Під час підготовки до польових робіт важливо передбачити оптимальні маршрути для руху бригад по ділянці, враховуючи наявність доріг, мостів, поромних переправ, пристаней, лісових ділянок, лісових кордонів, хатинок та інших факторів. Для цього використовуються матеріали аерофотозйомок, відомості від лісгоспів, інших організацій і місцевих рад.

Під час проведення польових робіт бригадам надаються автомобілі, які проходять технічний огляд та обладнані освітленням, вентиляцією, звуковими сигналами та засобами заднього виду. Кузов автомобіля, що перевозить геодезичні прилади, не повинен перевозити більше 10 осіб, які повинні мати доступ до сидячих місць. У тій же машині не дозволяється перевозити паливно-мастильні матеріали, важкі або небезпечні вантажі, труби та інші матеріали [14].

Захист населення і територій представляє собою систему всенародних заходів, які реалізують центральні і місцеві органи виконавчої влади, виконавчі органи рад, управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту, а також залучені сили та засоби підприємств, установ і організацій.

Основні завдання захисту населення і територій під час надзвичайних ситуацій включають:

- розробку та впровадження заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій;
- оповіщення населення про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій, а також своєчасне та достовірне інформування його про поточну обстановку та прийняті заходи;
- організацію захисту населення (працівників) та надання безкоштовної медичної допомоги;

- проведення рятувальних та інших невідкладних робіт для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- навчання та тренування населення у методах захисту в разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Навчання населення у питаннях цивільного захисту відіграє важливу роль у формуванні навичок та правильної поведінки під час надзвичайних ситуацій. Для досягнення цієї мети проводяться регулярні лекції та тренування з цивільної оборони та спеціалізованих семінарів управління. Основною метою цього навчання є вдосконалення вмінь та навичок у використанні засобів індивідуального захисту, надання самодопомоги та взаємодопомоги при травмуваннях та ураженнях, а також правильної поведінки при отриманні сигналів цивільної оборони та інших важливих ситуацій.

Для виконання визначених завдань та функцій у структурі цивільної оборони були створені наступні служби та підрозділи: служба оповіщення та зв'язку, медична служба, служба охорони громадського порядку, служба енергопостачання, аварійно-технічна служба, служба сховищ та служба матеріально-технічного постачання.

Забезпечення життєзабезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій включає широкий комплекс заходів, спрямованих на забезпечення нормальних умов для життя, здоров'я і працездатності людей. Цей комплекс включає в себе:

1. Управління діяльністю робітників, службовців та населення при наявності загрози та виникненні надзвичайних ситуацій.
2. Захист населення та територій від наслідків аварій, катастроф та стихійного лиха.
3. Забезпечення населення (працівників) питною водою, продовольчими товарами і предметами першої необхідності.
4. Захист продовольства, харчової сировини, фуражу та вододжерел від радіаційного, хімічного та біологічного зараження (забруднення).
5. Житлове забезпечення і працевлаштування.

Ці заходи плануються та організовуються відповідними органами виконавчої влади на різних рівнях, включаючи обласні, районні, міські та сільські органи, у тісному погодженні з органами цивільного захисту. Керівники підприємств, установ і організацій виступають в якості безпосередніх виконавців цих заходів. Плани та заходи розробляються заздалегідь і включаються в плани індивідуального захисту населення, що регулюються під час загрози та після виникнення надзвичайних ситуацій [45].

Отже, для посилення охорони праці і техніки безпеки важливо дотримуватись угод щодо виділення коштів на покращення умов праці і гігієни праці, впроваджувати сучасну техніку та посилити контроль за проведенням інструктажів з працюючими перед початком польових робіт, проводячи їх безпосередньо на робочому місці.

5. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Охорона земель - це комплекс правових, організаційних, економічних, технічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому використанню сільськогосподарських угідь для несільськогосподарських потреб, запобігання шкідливому впливу людини, примноженню та підвищенню родючості ґрунтів, підвищення ефективності використання земель. Продуктивність земель лісового фонду, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Охорона ґрунтів — система правових, організаційних, технічних та інших заходів, що здійснюються для збереження і відтворення родючості та цілісності ґрунтів, запобігання деградації ґрунтів, ведення сільськогосподарського виробництва відповідно до ґрунтозахисних прийомів, забезпечення екологічної безпеки [13].

Відходи – це будь-яка речовина, матеріал і предмет, що утворилися в процесі виробництва або споживання, а також товари (продукція), які повністю або частково втратили свої споживчі властивості і більше не використовуються за місцем їх утворення або виявлення, а також їх власниками.

Небезпечні відходи – це відходи, які мають фізичні, хімічні, біологічні або інші небезпечні властивості, спричиняють або можуть спричинити значну небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини та потребують спеціальних методів і засобів поводження. Державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, а саме Міністерство аграрної політики та продовольства України та Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру (Держгеокадастр).

Державний нагляд за використанням та захистом земель також здійснюють виконавчі органи сільських, селищних, міських рад у рамках повноважень,

передбачених законом, якщо відповідна рада ухвалила рішення про здійснення такого контролю.

Основними завданнями охорони земель є збереження та відновлення земельних ресурсів, а також екологічно цінних природних і характеристик, що властиві землям.

Система охорони земель включає в себе:

- обґрунтування та забезпечення досягнення раціонального використання земель;
- захист сільськогосподарських угідь, лісових земель та чагарникових насаджень від необґрунтованого їх вилучення для інших цілей;
- захист земель від різних природних та техногенних процесів, таких як ерозія, підтоплення, заболочування, вторинне засолення, переосушення, ущільнення та забруднення відходами виробництва, хімічними та радіоактивними речовинами;
- збереження природних водно-болотних угідь;
- запобігання погіршенню естетичного стану та екологічної ролі антропогенних ландшафтів;
- консервація деградованих і малопродуктивних сільськогосподарських угідь.

Забруднення ґрунтів визначається як накопичення в ґрунтах речовин, які мають негативний вплив на їх родючість та інші корисні властивості. Земельне угіддя вважається забрудненим, якщо виявлені негативні зміни, обумовлені господарською діяльністю чи іншими факторами, і зумовили не лише появу нових шкідливих речовин, але й перевищення вмісту речовин, що перебувають у складі ґрунту, або порівняно з агрохімічним паспортом (для сільськогосподарських земель) [12]. Факти забруднення та засмічення земель встановлюються уповноваженими особами, які виконують державний контроль за виконанням вимог природоохоронного законодавства шляхом складання актів перевірок,

протоколів про адміністративні правопорушення та інших документів, що підтверджують факт забруднення та засмічення земель.

Оцінка розмірів завданої шкоди здійснюється цими уповноваженими особами на підставі документації, такої як акти перевірок, протоколи про адміністративні правопорушення та інші матеріали, які підтверджують факт забруднення протягом шести місяців з моменту виявлення порушення. Основою для розрахунку розміру завданої шкоди від забруднення земель є нормативна грошова оцінка земельної ділянки, яка зазнала забруднення.

Для визначення величини шкоди використовується товщина ґрунту в 0,2 метра (об'єм ґрунтової маси 2000 кубічних метрів на один гектар земної поверхні). Забруднюючі речовини, викликавши забруднення земельної ділянки, розподілені на чотири групи небезпечності, враховуючи гранично допустимі концентрації (ГДК) та орієнтовно допустимі концентрації (ОДК) цих речовин у ґрунті.

Витяг з технічної документації щодо нормативної грошової оцінки земельної ділянки, яка зазнала забруднення, видаватиметься територіальним органом Держгеокадастру за місцем розташування земельної ділянки через центри надання адміністративних послуг.

Під час проведення господарської діяльності, пов'язаної із зберіганням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням і захороненням відходів, забезпечуються наступні аспекти:

1. Виконання заходів для запобігання або зменшення обсягів утворення відходів та екологічно безпечне поводження з ними.

2. Максимальне збереження ґрунтового покриву, шляхом вибору оптимального варіанта територіального розміщення об'єктів управління відходами.

3. Зняття родючого шару ґрунту, його складування, збереження та використання при рекультивації земель, поліпшенні малопродуктивних земель і благоустрої населених пунктів.

4. Запобігання негативному впливу об'єктів управління відходами, які використовуються для збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів на ґрунтовий покрив прилеглих територій.

5. Рекультивация земельних ділянок після ліквідації об'єктів управління відходами.

Підприємства, установи, організації, а також громадяни, які взаємодіють з відходами, повинні забезпечувати вчасне вивезення цих відходів на спеціальні об'єкти для збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення. Недопустиме незаконне викидання та розміщення відходів у підземних шарах, на території міст та інших населених пунктів, в природно-заповідних та інших екологічно важливих зонах, а також у водоохоронних зонах та зонах санітарної охорони водних об'єктів, де це може становити загрозу для природи та здоров'я людей.

У районах можливого забруднення земель небезпечними відходами, включаючи аварійні викиди з стаціонарних і пересувних джерел, проводяться регулярні або періодичні обстеження хімічного складу ґрунтів, спрямовані на виявлення та оцінку їх негативного впливу на здоров'я людей і природні ресурси.

Вивід відходів виконується у кількох напрямках, включаючи зберігання та захоронення відходів (створення полігонів для твердих побутових відходів), спалювання для їх знищення, а також переробку (утилізацію та реутилізацію), де в законі встановлені вимоги для обмеження та запобігання негативному впливу відходів на навколишнє середовище. Також існують заборони на проведення певних дій, таких як господарська діяльність без дозволу на поводження з відходами, введення в експлуатацію нових об'єктів без необхідного устаткування та технологій для безпечного поводження з відходами, а також розташування об'єктів поводження з відходами, які не відповідають екологічним та санітарно-гігієнічним вимогам. Заборонено також здійснювати дії, які можуть спричинити небезпеку для ґрунтів земельних ділянок [29].

При проведенні господарської діяльності, пов'язаної зі зберіганням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням і захороненням відходів, забезпечується:

- реалізація заходів для запобігання або зменшення обсягів утворення відходів та екологічно безпечне поводження з ними;
- максимальне збереження ґрунтового покриву, виходячи з обраного оптимального варіанта територіального розміщення об'єктів поводження з відходами;
- використання знесеного родючого шару ґрунту під час рекультивації земель, покращення малопродуктивних земель і благоустрою населених пунктів;
- запобігання негативному впливу об'єктів поводження з відходами, використовуваних для збору, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів, на ґрунтовий покрив прилеглих територій;
- рекультивація земельних ділянок після ліквідації об'єктів поводження з відходами.

Відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам проводять органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, громадяни та юридичні особи, які використовують земельні ділянки. Це також може стосуватися органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадян та юридичних осіб, чия діяльність обмежує права власників і землекористувачів або погіршує якість земель у зоні їх впливу. Це може включати хімічне і радіоактивне забруднення території, засмічення відходами промислового, побутового та іншого походження і стічними водами.

Статтею 52 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачена адміністративна відповідальність за псування сільськогосподарських та інших земель, забруднення їх хімічними і радіоактивними речовинами, нафтою та нафтопродуктами, неочищеними стічними водами, виробничими та іншими відходами, а так само невжиття заходів по боротьбі з бур'янами та тягне за собою накладення штрафу на громадян від двадцяти (340,00грн.) до вісімдесяти (1360,00 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб,

громадян - суб'єктів підприємницької діяльності - від п'ятдесяти (850,00 грн.) до ста (1700, 00 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до статті 242-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, розглядає справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 52-56 та 188-56 цього Кодексу.

Від імені центрального органу виконавчої влади, що втілює державну політику у галузі земельних відносин, право на розгляд справ про адміністративні правопорушення та накладення адміністративних стягнень належить Головному державному інспекторові України з контролю за використанням та охороною земель, його заступникам, а також головним державним інспекторам з контролю за використанням та охороною земель Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва, Севастополя та їхнім заступникам, старшим державним інспекторам з контролю за використанням та охороною земель та державним інспекторам з контролю за використанням та охороною земель відповідних територій.

Стаття 239 Кримінального кодексу України передбачає кримінальну відповідальність за забруднення або псування земель речовинами, відходами чи іншими матеріалами, шкідливими для життя, здоров'я людей або довкілля, внаслідок порушення спеціальних правил, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля. За це передбачена кара у вигляді штрафу від однієї (17 000,00 грн.) до чотирьох тисяч (68 000,00 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Ті ж самі дії, що призвели до загибелі людей, масового захворювання чи інших тяжких наслідків, караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого. Позови, пов'язані із контролем та охороною земель і ґрунтів від забруднення відходами, можуть розглядатися в рамках цивільного, адміністративного або господарського судочинства.

ВИСНОВКИ

Земельні ресурси, на сьогоднішній день, стали не лише ключовим елементом екологічної системи, але й об'єктом особливого інтересу для земельного права. Зазначена актуальність є результатом соціально-економічного розвитку, який набув особливого значення у зв'язку із початком повномасштабної війни на території України.

У роботі висвітлено роль кадастрових даних в процесі визначення земельних сервітутів. Зокрема, кадастрові дані, які включають інформацію про власників, межі земельних ділянок, географічні координати та інші атрибути, стають необхідною складовою встановлення та управління земельними сервітутами. Використання таких даних сприяє точності, юридичній чистоті та прозорості у регулюванні земельних відносин.

У ході дослідження був проаналізований чинний законодавчий фреймворк, що регулює встановлення та використання земельних сервітутів. Також була проведена оцінка якості та наявності кадастрових даних, що використовуються в цьому процесі. Роль кадастрових даних у визначенні земельних сервітутів була ретельно розглянута на прикладі ТОВ "Радехівський цукор".

Згідно з отриманими результатами, вироблено практичні рекомендації щодо поліпшення використання кадастрових даних у встановленні земельних сервітутів, зокрема:

1. Забезпечення якості та актуальності даних: періодична перевірка та оновлення кадастрових даних з метою підтримки їхньої актуальності та точності. Впровадження механізмів контролю за якістю, включаючи системи перевірки на дублювання та регулярні аудити.

2. Розширення доступності до інформації: впровадження ефективних онлайн-платформ для доступу до кадастрових даних, надання громадськості можливості взаємодії з інформацією. Забезпечення доступу до кадастрових даних для всіх зацікавлених сторін, включаючи власників, інвесторів, та органи влади.

3. Стандартизація та єдність даних: розробка та впровадження стандартів для збору та представлення кадастрових даних, сприяючи їхній єдності та

сумісності. Встановлення системи інтеграції для автоматичного обміну даними між різними системами та реєстрами.

4. Освіта та підготовка кадрового резерву: проведення навчань та тренінгів для фахівців, які взаємодіють із кадастровими даними, щодо ефективного їх використання. Залучення громадськості до освітніх ініціатив для розуміння та використання кадастрових даних.

5. Створення механізмів залучення громадськості: розробка та впровадження механізмів залучення громадськості у процес прийняття рішень з встановлення земельних сервітутів, враховуючи їхні думки та обґрунтовані відгуки. Створення відкритих форумів для діалогу між громадськістю, бізнесом та владою щодо використання землі та сервітутів.

6. Розвиток геоінформаційних технологій: впровадження сучасних геоінформаційних технологій для аналізу та візуалізації кадастрових даних. Розробка та підтримка мобільних додатків для зручного доступу до інформації на місцях роботи.

7. Посилення захисту даних та кібербезпеки: вдосконалення заходів з кібербезпеки для захисту кадастрових даних від несанкціонованого доступу. Розробка та впровадження стандартів безпеки для забезпечення конфіденційності та цілісності кадастрових даних.

Ці практичні рекомендації спрямовані на створення ефективної, прозорої та інноваційної системи використання кадастрових даних у встановленні земельних сервітутів в Україні, сприяючи сталому розвитку та раціональному використанню земельних ресурсів.

У сучасних умовах урбанізації та економічного росту, потреба у земельних ресурсах зростає, тому встановлення земельних сервітутів стає стратегічно важливим завданням для забезпечення ефективного використання земель та збереження їхнього природного середовища.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. ArcGIS Desktop Help [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://webhelp.esri.com/arcgisdesktop/9.3/>. – Назва з екрана
2. Bida O., Zastulka I. O. Geo-information systems and technologies in urban agglomerations management. *Visnik L'vivs'kogo nacional'nogo agrarnogo univrsitetu. Arhitektura i sil's'kogospodars'ke budivnictvo*. 2018. Vol. 19. P. 213–216. URL: <https://doi.org/10.31734/architecture2018.19.213> (date of access: 26.11.2023).
3. GIS Glossary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.geog.ubc.ca/courses/klink/gis.notes/glossary.html>. – Назва з екрана; *Spatial Analysis and GIS: A Primer / Gilberto Camara and other.* – Image Processing Division, National Institute for Space Research (INPE), Brazil.
4. Бізікін С. В. Організаційно-економічний механізм регулювання земельних відносин органами місцевого самоврядування в Україні. С. В. Бізікін. *Теорія та практика державного управління*. 2015. Вип. 1. С. 140-145. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2015_1_24.
5. Бізікін С. В. Періодизація нормативно-правової бази регулювання земельних відносин органами місцевого самоврядування в Україні. С. В. Бізікін. *Актуальні проблеми державного управління*. - 2015. № 1. С. 235-242. - Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2015-1/doc/3/06.pdf>.
6. Боклаг В. А. Формування та розвиток державної політики у сфері управління земельними ресурсами в Україні [Текст]: автореф. дис. канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / Боклаг Валентина Андріївна; Класич. приват. ун-т. - Запоріжжя, 2015. - 40 с
7. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України: Автореф. дис. канд. юрид. наук. — К., 2005. – С. 12
8. Бутенко Є. В. Динаміка розвитку нормативно-правової бази управління земельними ресурсами в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Zemleustriy/article/download/6657/6513>
9. ВРУ Землі. Терміни та визначення. ГОСТ 26640-85 (СТ СЭВ 4472-84),

від 28.10.1985 №3453 [V3453400-85

10. Геодезичний енциклопедичний словник / за редакцією Володимира Літинського. Львів: Євросвіт, 2001. 668 с.: іл.

11. Голуб О.М. Топографо-геодезична і картографічна діяльність – запорука функціонування національної інфраструктури геопросторових даних // Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції розвитку геодезії, землеустрою та природокористування» Одеського державного аграрного університету. – 2022. – С 8.

12. Дацько Л. В. Екологічні та економічні аспекти сталого землекористування для відтворення родючості ґрунтів / Л. В. Дацько, М. І. Майстренко // Охорона родючості ґрунтів. – 2012. – № 8. – С. 24–40.

13. Державний земельний кадастр України (станом на 1 січня 2018 р.): [зб. аналіт. матеріалів]. – К.: Держ. агентство земел. ресурсів України, 2018. – 117 с.

14. Дрозд О. Ю. Земля як об'єкт земельних відносин / О. Ю. Дрозд // Адвокат. – 2009. – № 1. – С. 23–26. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2009_1_4

15. Закон України «Про охорону земель» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 39, ст.349) Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/962-15>

16. Зацерковний В. І. Геоінформаційні системи і бази даних : монографія / В. І. Зацерковний, В. Г. Бурачек, О. О. Железняк, А. О. Терещенко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя. 2014. – 492 с.

17. Земельний кодекс України: Закон України: від 25.10.2001 р. № 2768-III [Електронний ресурс] // Інтернет-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/276814/print1329863956463704>.

18. Землеустрій. Частина 3.: У 2 кн., Кн. 1: навчальний посібник / А. Г. Мартин та ін. За заг. ред. А. Г. Мартина – К.:, 2017. – 492 с

19. Іщук О. О. Просторовий аналіз в ГІС : навч. посіб. / О. О. Іщук, М. М. Коржнев, О. Є. Кошляков ; за ред. акад. Д. М. Гродзинського. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2003. – 195 с.

20. Калюжний Р. А., Вовк В. М. К-17 Римське приватне право : [підруч. для вищ. навч. закл.]. – К. : «МП Леся», 2014. – 240 с.
21. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] // Інтернет-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80>
22. Костецька Я.М. Геодезичні прилади. Ч. II. Електронні геодезичні прилади. Львів: Престиж Інформ, 2000. 324 с.
23. Кубах С. М. Методи підвищення ефективності використання координатної основи кадастрових робіт : автореф. дис. ... канд. техн. наук. Київ, 2013. 19 с.
24. Лукомська Н. А. Особливості встановлення земельних сервітутів за судовими рішеннями: теоретичні та практичні аспекти. Вісник Академії адвокатури України. 2017. Т. 14, № 2 (39). С. 37–43.
25. Марусенко Р. І. Допустимість і доцільність установлення земельних сервітутів як передумови ефективного використання та охорони земельних ресурсів. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2005. Вип. 65/66. С. 81–83.
26. Марусенко Р. І. Земельний сервітут: історія і сучасність. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2003. Вип. 52/55. С. 25–28.
27. Мірошниченко А. М., Марусенко Р. І. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. К.: Правова єдність, 2009. 496 с.
28. Міхно І.М., Патракеєв І.М. Прикладні геоінформаційні системи: начальний посібник (ГІС в транспортно-логістичних системах та плануванні і управлінні розвитком територій). К, 2020. 98 с. Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1r8aEOAr3ku8uACuFX-M8IvCuJKIKYkPB/view>
29. Нагірняк Т. Б. Еколого-економічні аспекти раціонального використання і охорони земельних ресурсів в Україні / Т. Б. Нагірняк, Р. С. Грабовський, М. Р. Грицина // Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Ґжицького. – 2017. – т 19, № 79. – С. 111–116.

30. Нікітенко В. Земельний сервітут: речове право обтяження (обмеження). Мала енциклопедія нотаріуса. 2018. № 1 (97), лют. 2018 р. С. 27–32.

31. Офіційний сайт Державної служби України з питань геодезії, картографія та кадастру. – Режим доступу: <http://land.gov.ua/info/zemelnyi-fondukrainy-stantom-na-1-sichnia-2016-roku-ta-dynamika-ioho-zmin-u-porivnianni-zdanymy-na-1-sichnia-2015-roku>

32. Охорона ґрунтів і відтворення їх родючості: навчальний посібник / За ред. В. О. Забалуєва, В. В. Дегтярьова. – Вид. 2-ге, змін. І допов. – Х.: ФОП Бровін О. В., 2017 – 348с.

33. Павленко Л. А. Геоінформаційні системи : навчальний посібник / Л. А. Павленко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 260 с. Режим доступу: <http://surl.li/morht>

34. Паливода А. В. Земельний кодекс України: чинне законодавство. Київ.: 2020. 184 с.

35. Паньків З. Екологічні проблеми землекористування в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://geoknigi.com/book_view.php?id=1127

36. Петренко А. В. База даних державного земельного кадастру. Соціальне право. 2018. Вип. № 1. С. 281–289.

37. Про затвердження Порядку використання Державної геодезичної референцної системи координат УСК-2000 при здійсненні робіт із землеустрою : Наказ М-ва аграр. політики та продовольства України від 02.12.2016 р. № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1646-16#Text> (дата звернення: 26.11.2023).

38. Рибалко К. Земельний сервітут - не оренди землі субститут: про нюанси права земельного сервітуту. Вісник Національної асоціації адвокатів України. 2020. № 6 (64), черв. С. 61–63.

39. Рожко О. В. Геоінформаційні технології дослідження стану земельних ресурсів і процесів їх трансформування. Часопис картографії. 2013. Вип. 9. С. 33–42.

40. Світличний О. О., Плотницький С. В. Основи геоінформатики:

навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2021. 294 с.

41. Староверов В. С. Аспекти геоінформаційної системи для експлуатації інженерних комунікацій / В. С. Староверов, М. П. Генсецький. – Інженерна геодезія [Текст] : наук.-техн. зб. Вип. 52 / М-во освіти і науки України, Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. - К. : Видавництво КНУБА, 2006. - С. 197-200

42. Трегуб М. В. Методичні та інформаційні підходи до формування метричної інформації в державному земельному кадастрі : автореф. дис. ... канд. техн. наук. Київ, 2013. 20 с.

43. Чорнобай І. Проектні рішення у технічній документації із землеустрою. Вісник Львівського національного аграрного університету. Економіка АПК. 2014. № 21 (2). С. 166–169.

44. Шипулін В. Д. Планування і управління ГІС-проектами / В. Д. Шипулін, Є. І. Кучеренко. – Харків : ХНАМГ, ХНУРЕ, 2009. – 158 с.

45. Щурик М. В. Збереження та охорона земель як ключові передумови їх поліпшення / М. В. Щурик // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Економіка. – 2017. – Вип. 1. – С. 61–66.

46. Щурик М. Орендно-земельні відносини як інструмент удосконалення відтворення земельних ресурсів АПК. Аграр. економіка. 2016. Т. 9, № 1–2. С. 68–74. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ae_2016_9_1-2_13.

Додатки

Додаток А

2. Вихідні дані та порядок розроблення документації із землеустрою.

Технічна документація із землеустрою розроблена з метою внесення до Державного земельного кадастру відомостей про сервітут, на яку поширюється право сервітуту для обмеженого користування товариству з обмеженою відповідальністю «Радехівський цукор» на розміщення лінійних об'єктів трубопровідного транспорту (присднання та підключення зовнішнього газопостачання до магістрального газопроводу «Союз») в межах земельної ділянки з кадастровим номером 6125588000:01:001:0109, яка перебуває у власності гр. Сов'як Марії Володимирівни на території Угринської сільської ради Чортківського району Тернопільської області.

Правонабувачем земельного сервітуту є ТзОВ «Радехівський цукор» на частину земельної ділянки з кадастровим номером 6125588000:01:001:0109 для прокладання газопроводу (на період будівництва) на площі 0,6718 га. Земельна ділянка з кадастровим номером 6125588000:01:001:0109 перебуває у власності гр. Сов'як Марії Володимирівни, яка є другою стороною правочину.

ТзОВ «Радехівський цукор» є юридичною особою відповідно до виписки з Державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Основними видами діяльності підприємства є виробництво цукру, оптова торгівля продуктами та товарами, інші види діяльності.

Відповідно до договору № 2006000320 від 25.06.2020 року на присднання до газотранспортної системи між ТзОВ «Оператор газотранспортної системами України» («оператор ГТС») та ТзОВ «Радехівський цукор» («Замовник») визначено умови присднання цукрового заводу ТзОВ «Радехівський цукор» до газотранспортної системи, а саме до магістрального газопроводу «Союз». Згідно з умовами виконання присднання (пункт 3.4 Договору) Замовник забезпечує в установленому порядку оформлення земельних прав відносно щодо земель по яких проходять газові мережі зовнішнього та внутрішнього газопостачання, що будуть ним будуватись.

Враховуючи вищеведене, замовником робіт із землеустрою виступає ТзОВ «Радехівський цукор». Відповідно до чинних законодавчих та нормативних актів, а саме ст.98-101 Земельного кодексу України право на розміщення об'єктів трубопровідного транспорту на земельних ділянках може здійснюватись на умовах сервітуту.

Склад технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту визначений ст.55-1 Закону України «про землеустрій».

Підставою для розробки документації із землеустрою є клопотання замовника та згода землевласника на встановлення сервітуту на земельній ділянці, яка перебуває у власності гр. Сов'як Марії Володимирівни відповідно до державного акту на право власності на земельну ділянку серії ЯБ № 812 355 та актуальної інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (інформаційна довідка від 23.09.2020 року).

Відомості про земельну ділянку з кадастровим номером 6125588000:01:001:0109 площею 2,0014 га, які внесені в Державний земельний кадастр відображені в таблиці 1.

Додаток Б

Таблиця 1.

Відомості про земельну ділянку

ПП землевласника	Кадастро вий номер та площа га	Форма власно- сті, код	Наявність обтяжень	Категорія земель	Цільове призначен ня, код згідно КВЦПЗ	Назва утілля код згідно з КВЗУ, пло ща га	Обмеження на використання земель	
							код та назва обмеження щодо використан ня земель	площа обмеже ння, га
2	3	4	5	6	7	8	9	10
гр.Сов'як Марія Володимирівна	612558800 0:01:001:0 109 2,0014 га	приватна код-100	Оренда (Орендар ТОВ «МРІЯ ФАРМІНГ ТЕРНОПІЛЬ»	Землі сільськогосп одарського призначення код-100	Для ведення товарного сільськогоспод арського виробництва, код-01.01	Рілля, код 01.01 2,0014 га	відомості в ДЗК відсутні	-

Технічна документація розроблена на підставі клопотання замовника робіт та договору на виконання робіт із землеустрою з ПП «ВЕКТОР» №6 - 10/20 від 21.08.2020 року.

Порядок проведення робіт та вимоги щодо складу технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту визначені ст.55-1 Закону України «Про землеустрій», ст.21,29 Закону України «Про Державний земельний кадастр», ст.98-102 Земельного кодексу України, постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 року №1051 «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру», іншими нормативними актами в сфері землеустрою, кадастру та топографо-геодезичних робіт.

Роботи із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту проведені ПП «ВЕКТОР».

Виконавець робіт – приватне підприємство «ВЕКТОР» володіє всім необхідним технічним та технологічним забезпеченням та має у своєму складі двох сертифікованих інженерів-землепорядників, які працюють за основним місцем роботи та є відповідальними за якість робіт із землеустрою: Щерба Ганна Іванівна (кваліфікаційний сертифікат інженера-землепорядника №002982, дата видачі 26.03.2013 р.) та Гнатишин Ольга Богданівна (кваліфікаційний сертифікат інженера-землепорядника №000311, дата видачі 03.01.2013 р.). Відповідальний за якість геодезичних робіт Гунайло Петро Дмитрович (кваліфікаційний сертифікат інженера-геодезиста №014596 дата видачі 05.10.2020 р.) який працює за основним місцем роботи в ПП «ВЕКТОР»..

Вихідними даними для проведення робіт є:

- відомості з Державного земельного кадастру;
- матеріали обстеження та топографо-геодезичних робіт;
- план проектної траси газопроводу;
- копії документів, що є підставою для виникнення сервітуту.

Комплексе робіт щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту включає: підготовчі роботи, топографо-геодезичні, картографічні роботи та роботи із землеустрою (камеральні роботи, складання і оформлення матеріалів технічної документації із землеустрою, формування електронного документа для внесення відомостей в ДЗК).

На стадії підготовчих робіт проведено аналіз вихідних даних, аналіз матеріалів та документів, що є підставою для виникнення сервітуту, отримання відомостей з Державного земельного кадастру та Державного реєстру речових прав на земельну ділянку.

Додаток В

Топографо-геодезичні роботи по встановленню межі частини земельної ділянки для сервітуту проведено в єдиній державній системі координат відповідно до проекту прокладання траси газопроводу. Площа земельного сервітуту в розрізі земельних ділянок визначена на підставі проектних матеріалів, якими визначена територія навколо траси газопроводу по обидві сторони для прокладання лінійної частини магістрального газопроводу.

Встановлення меж проводилось в присутності землевласника, землекористувача (орендаря) та набувача права земельного сервітуту. Межа сервітуту встановлена на місцевості вздовж траси проектного газопроводу на ширині 10-15 м по обидві сторони від осі газопроводу по поворотних точках. За погодженням із землевласником та правонабувачем обмеженого користування складений відповідний акт.

Топографо-геодезичні роботи виконані відповідно до вимог Закону України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність», «Інструкції з топографічного знімання у масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000 та 1:500 (ГКНТА-2.04-02-98), затвердженої наказом Укргеодезкартографії від 09.04.98 N 56, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 23.06.98 за N 393/2833 (із змінами), Наказу Держкомзему «Про затвердження Інструкції про встановлення (відновлення) меж земельних ділянок в натурі (на місцевості) та їх закріплення межовими знаками» від 18.05.2010р. №376.

Комплекс топографо-геодезичних робіт проведено із застосуванням повітряних технологій (супутникової системи навігації).

Роботи по визначенню координат поворотних точок межі частини земельної ділянки та їх перенесення на місцевість (в натуру) виконано приймачем GPS South S82-T № 00000624 із застосуванням технології RTK згідно наказу про Порядок використання Державної геодезичної референційної системи координат УСК-2000 при здійсненні робіт із землеустрою.

Приймач GPS South S82-T № 00000624 внесений в реєстр апаратури супутникових радіонавігаційних систем Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру і пройшов перевірку в НЦЦ «Інститут метрології», про що свідчить Свідоцтво про перевірку засобів вимірювальної техніки (копія свідоцтва подана в складі документації). Вищевказаний GPS приймач включений до державного реєстру апаратури супутникових радіонавігаційних систем (номер посвідчення 776).

Контроль диференційного поля координатних поправок під час роботи з використанням технологій RTK здійснювався з найближчих пунктів ДГМ (згідно наказу про Порядок використання Державної геодезичної референційної системи координат УСК-2000 при здійсненні робіт із землеустрою): Біла – Чортківська (2 кл.), Сосулівка (3 кл.), Коцюбинчики (3 кл.). Розбіжність у значеннях координат контрольних пунктів не перевищує допусків.

Координати вихідних пунктів Державної геодезичної мережі України отримані в Науково-дослідному інституті геодезії і картографії, що відноситься до сфери управління Державної служби України з питань геодезії і картографії та кадастру, згідно договору на придбання координат та висот пунктів ДГМ.

Система координат – МСК-61 (УСК-2000, Тернопільської області).

Камеральна обробка польових матеріалів проводилась на персональному комп'ютері за допомогою ліцензійного програмного комплексу НПП «Геосистема» Digitals.

Відповідно до рекомендацій Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (лист №22-28-0.21-841/2-17 від 23.01.2017 року електронний документ відомостей про об'єкт Державного земельного кадастру, а саме визначення координат вузлів полігона буде виконано в системі координат УСК – 2000. При

Додаток Г

проведенні польових робіт координати вихідних точок стояння та поворотних точок меж земельної ділянки обраховані у системі координат СК-63 (2 зона).

За матеріалами проведених робіт визначено площу, уточнено конфігурацію земельного сервітуту. Площа визначена з врахуванням точності геодезичних вимірювань та результатів обробки із застосуванням новітніх технологій (супутникової системи навігації) та програмного забезпечення. Складено кадастровий план з нанесенням меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту.

Відомості про межі частини земельної ділянки з кадастровим номером 6125588000:01:001:0109 площею 2,0014 га, на яку поширюється право сервітуту та інформація про право, що підлягають внесенню в Державний земельний кадастр приведені у табл. 2.

Таблиця 2

ІПН особи, яка надає право сервітуту	Назва юридичної особи- правонабувача сервітуту	Інформація про земельний сервітут				
		код документа, на підставі якого виникає право	назва документа	код обмеження	назва обмеження	площа обмеження, га
гр. Сов'як М.В.	ТзОВ «Радехівський цукор»	04	Договір	07.03	Право прокладення та експлуатації ліній електропередачі, зв'язку, трубопроводів, інших лінійних комунікацій	0,6718 га

Повна інформація про умови набуття права обмеженого користування, які також підлягають внесенню в Державний земельний кадастр (дані про сторони договору, строк дії договору та інші) відповідно до Порядку ведення Державного земельного кадастру приведені у договорі сервітуту і підлягають внесенню в порядку обміну даних із Державним реєстром речових прав та обмежень. Обліковий номер частини земельної ділянки, на яку поширюється дія сервітуту визначається відповідно до вищевказаного Порядку.

Відповідно до Закону України «Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів» в документації із землеустрою зазначаються охоронні зони об'єктів магістральних трубопроводів з моменту надання земельної ділянки для будівництва об'єкта магістрального газопроводу. Розмір охоронних зон визначений відповідною проектною документацією на будівництво газопроводу та показаний на кадастровому плані. Власники та землекористувачі земельних ділянок при провадженні господарської діяльності на землях охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів зобов'язані дотримуватися особливого режиму їх використання та встановлених обмежень. Відомості про встановлені обмеження відповідно до Закону та договору сервітуту підлягають внесенню в Державний земельний кадастр.

Одночасно власники та землекористувачі земельних ділянок мають право на відшкодування обґрунтованого розміру шкоди, заподіяної внаслідок встановлення обмежень на використання належних їм земельних ділянок у межах охоронних зон. Відшкодування шкоди проводиться до надання земельної ділянки для будівництва об'єкта магістрального трубопроводу.

При здійсненні діяльності, пов'язаної з порушенням поверхневого шару ґрунту, власники земельних ділянок та землекористувачі повинні здійснювати зняття, складування, зберігання поверхневого шару ґрунту та нанесення його на ділянку, з якої він був знятий (рекультивация) на підставі робочих проектів із землеустрою в порядку визначеному законодавчими та нормативними актами в галузі охорони земель: Закону України «Про охорону земель», Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель», ст.168 Земельного кодексу України.

Додаток Д

Технічна документація із землеустрою доповнена інформацією про ґрунтовий покрив земельної ділянки.

Будівництво газопроводу на земельній ділянці сільськогосподарського призначення передбачає також відшкодування збитків власнику земельної ділянки та землекористувачу, заподіяних внаслідок:

- тимчасового зайняття сільськогосподарських угідь для інших видів використання;
- встановлення обмежень щодо використання земельних ділянок;
- погіршення якості ґрунтового покриття та інших корисних властивостей сільськогосподарських угідь;
- неодержання доходів за час тимчасового невикористання земельної ділянки.

Порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам встановлений ст.156,157 Земельного кодексу України, Постановою Кабінету Міністрів України «Порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам».

Розмір збитків та порядок їх відшкодування обумовлюються договором між власником, землекористувачем та замовником робіт.

У випадку виникнення обмежень прав власників землі і землекористувачів, у тому числі орендарів, або погіршення якості угідь внаслідок негативного впливу, спричиненого діяльністю громадян, юридичних осіб, органів місцевого самоврядування або держави, а також у зв'язку з виключенням сільськогосподарських угідь із господарського обігу внаслідок встановлення охоронних, санітарних та інших захисних зон визначаються втрати сільськогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню відповідно до ст.207-209 Земельного кодексу України. Розмір та порядок визначення втрат сільськогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню визначені Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 1997 року (із змінами) «Про розміри та Порядок визначення втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню».

Землекористувачі повинні дотримуватись загальноприйнятих (відповідно до вимог чинного законодавства) вимог та обов'язків землекористувачів (ст. 96 ЗК України):

- а) забезпечувати використання землі за цільовим призначенням;
- б) додержуватись вимог законодавства про охорону довкілля;
- в) своєчасно сплачувати плату за користування земельною ділянкою;
- г) не порушувати прав власників суміжних земельних ділянок та землекористувачів;
- д) своєчасно надавати відповідним органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування дані про стан і використання земель та інших природних ресурсів у порядку, встановленому законом;
- е) дотримуватись правил добросусідства та обмежень, пов'язаних з встановленням земельних сервітутів та охоронних зон;
- є) зберігати геодезичні та межові знаки

В процесі використання земельної ділянки можуть виникнути інші зобов'язання, обмеження, умови, які встановлюються згідно закону, договору, рішення органів влади.

Погоджена і затверджена технічна документація згідно вимог чинних законодавчих, нормативних актів та витяг з Державного земельного кадастру є підставою для реєстрації права сервітуту на розміщення об'єктів трубопровідного транспорту на частині земельної ділянки (площею 0,6718 га) з кадастровим номером 6125588000:01:001:0109, яка розташована на території Угринської сільської ради Чортківського району Тернопільської області.

Інженер-землепорядник Г. І. Щерба

Додаток Ж

 Породжено
 Директор
 (підпис)
 М.П.
 " 2 "

ПП «ВЕКТОР»
 О.М.Величко
 (ініціали керівника та прізвище)
 2020 року

 Затверджено
 Замовник:
 Заст. ген. директора
 ТзОВ «Радехівський цукор»
 (підпис)
 « 21 »

С.П.Фурманець
 (ініціали керівника та прізвище)
 2020 р .

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ

на складання технічної документації із землеустрою щодо встановлення
 меж частини земельної ділянки,
 на яку поширюється право сервітуту
ТзОВ «Радехівський цукор»
 (прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи,
 найменування юридичної особи)

1. Кадастровий номер: 6125588000:01:001:0109 на території Угринської сільської ради Чортківського району Тернопільської області (найменування міста, селища, села, району, області)
2. Загальна площа земельної ділянки: 2,0014 га, в т.ч. :
- площа частини земельної ділянки для обмеженого користування (право прокладення та експлуатації ліній електронепередачі, зв'язку, трубопроводів, інших лінійних комунікацій, код 07.03)-0,6718 га ;
-- загальна ширина будівельної смуги-25 м (по 10-15 м від осі проектного газопроводу) (ширина будівельної смуги в межах земельної ділянки визначається відстанню до осі проектного газопроводу);
3. Підстава для виконання робіт:
- клопотання замовника;
- договір на виконання робіт;
- план траси газопроводу (із будівельною смугою);
- договір на право обмеженого користування (сервітут) частиною земельної ділянки;
4. Роботи, що повинні бути виконані:
технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту.
5. Строк та вартість виконання робіт: згідно з договором.
6. Технічна документація передається в архів виконавця, замовнику та копія матеріалів до Державного фонду документації із землеустрою (в електронній формі).
7. Кінцевим результатом робіт є виготовлення технічної документації із землеустрою та електронного документа, що містить інформацію про зміст документації із землеустрою, яка є підставою для внесення відомостей до Державного земельного кадастру, із зазначенням меж частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту.